

CSR VERSLAG 2012

CSR VERSLAG 2012

Van dit verslag is een Engelse vertaling beschikbaar.
In geval van verschillen tussen beide versies prevaleert
de Nederlandse tekst.

Gedrukte exemplaren van dit CSR-verslag kunt u
aanvragen via csr@boskalis.com.

Het CSR-verslag is in te zien op onze corporate
website www.boskalis.com.

Aanleg van een wooneiland voor de kust bij de woonwijk Punta Pacifica in Panama-Stad.

INHOUDS- OPGAVE

4 **VOORWOORD VAN DE CEO**

7 **WIE WIJ ZIJN**

27 **ONZE SOCIALE PRESTATIES**

41 **ONZE MAATSCHAPPELIJKE
PRESTATIES**

51 **ONZE MILIEUPRESTATIES**

67 **ONZE ECONOMISCHE
PRESTATIES**

69 **BIJLAGE**

VOORWOORD VAN DE CEO

Geachte lezer,

Boskalis is toonaangevend in baggeren en maritieme dienstverlening. Wij concentreren ons op markten die structurele groei vertonen op de langere termijn. Ondanks de tijdelijke stagnatie als gevolg van economische onzekerheid zien we de vraag naar samenhangende oplossingen voor complete maritieme infrastructuren toenemen waarbij de zorg voor duurzame oplossingen steeds prominenter op de agenda staat. We willen in onze industrie ook toonaangevend zijn in deze ontwikkeling. De strategie van onze onderneming is dan ook nauw verbonden met duurzaamheid. Het helpt ons de relatie met onze opdrachtgevers en ketenpartners te verdiepen en talent aan te trekken en vast te houden. Daarnaast geeft het een impuls voor innovatie en het is goed voor onze reputatie, zowel binnen de sector als daarbuiten.

Sinds 2009 brengen wij, als enige in onze branche, een CSR-verslag uit waarin we aan onze stakeholders verantwoording afleggen over onze prestaties. We zijn er trots op dat we ook dit jaar weer progressie hebben geboekt op diverse vlakken en in het bijzonder dit jaar voor het eerst op GRI-niveau B rapporteren.

KETENVERANTWOORDELIJKHEID

Ketenverantwoordelijkheid is een thema dat we steeds meer handen en voeten geven, samen met onze leveranciers en klanten. Door samen in de keten krachten te bundelen, kunnen we waarde in de keten genereren met duurzame oplossingen. Als vervolg op de in 2011 gehouden Meet the Buyer-bijeenkomsten hebben we verdere initiatieven ontplooid zoals de introductie van een leverancierscode waarin duurzaamheidscriteria een plek hebben gekregen. Afgelopen jaar hebben we bij leveranciers een implementatiescan afgenomen om te kunnen vaststellen waar we de code moeten bijstellen en met welke leveranciers we de dialoog moeten intensiveren om hun CSR-prestaties te verbeteren. De Meet the Buyer-bijeenkomsten, de Gedragscode voor Toeleveranciers, de controle op naleving middels dialoog en rapportage daarover is voor onze industrie een vooruitstrevende stap.

ONZE SOCIALE PRESTATIES

Bij klanten brengen we stevast ons veiligheidsprogramma *NINA* onder de aandacht dat positief wordt ontvangen. Binnen Boskalis is *NINA* inmiddels een begrip. Het gedachtegoed is volledig geaccepteerd en wordt als vanzelfsprekend met veel enthousiasme toegepast. We ontwikkelen nu nieuwe trainingen en methodes om *NINA* nog dieper te verankeren in ons denken en doen. In 2012 is het Dredging Lost Time Injury Frequency-cijfer wederom gedaald van 0,3 (2011) naar 0,2 per 200.000 gewerkte uren in 2012. Ons streven blijft No Injuries No Accidents.

In goed overleg met de medezeggenschap is in 2012 de integratie met SMIT afgerond en is de integratie van MNO Vervat voorbereid. Onze mensen zien de kansen in de markt en zoeken elkaar op. In 2012 is veel aandacht besteed aan de harmonisatie van de arbeidsvoorwaarden van SMIT naar die van Boskalis.

In 2012 hebben wij een niet-verplichte bijstorting in het Boskalis pensioenfonds toegezegd om de dekkinggraad van het fonds te verhogen en korting op de uitkeringen te voorkomen.

ONZE MILIEU-PRESTATIES

De aandacht voor het milieu blijft belangrijk in onze onderneming. Twee taskforces houden zich inmiddels bezig met de voor ons relevante onderwerpen. De Taskforce Eco-Engineering heeft als belangrijkste doelstelling Boskalis te profileren als de voorhoedespeler in waterbouwkundige projecten volgens het Building with Nature innovatieprogramma. De eerste ontwerpen hebben we in de praktijk kunnen brengen. De Zandmotor voor de Nederlandse kust doet inmiddels zijn werk en is hier een uitstekend voorbeeld van. Zeker in die gevallen waar we ons weten te positioneren als partner in het high-end marktsegment kunnen we met onze milieu-expertise de meeste waarde toevoegen en een bijdrage leveren aan het duurzaam beheren en ontwikkelen van kwetsbare rivier-, delta- en kustgebieden in de wereld.

De Taskforce Energy Management initieert emissiereductie-initiatieven door innovaties in materieel en technieken en bundelt kennis en best-practices. Om voorop te blijven lopen in onze industrie beproeven we samen met leveranciers nieuwe

toepassingen op het gebied van schonere motoren en brandstoffen, energiebesparing en recycling. Het bevorderen van de bewustwording van onze mensen is ook een onderwerp dat in 2012 verder is uitgewerkt. Daarnaast hebben we op sectorniveau voortgang geboekt met de voorbereiding van een industrie-standaard voor CO₂-emissies van baggerwerken. In 2012 hebben we voor het eerst deelgenomen aan het CDP (Carbon Disclosure Project).

ONZE MAATSCHAPPELIJKE PRESTATIES

Onze primaire werkzaamheden hebben een positieve impact op de veiligheid en economie van de regio's waar we actief zijn. Daarnaast doen we meer. We besteden ruim aandacht aan omgevingsmanagement op onze projecten en betrekken omwonenden, bestuurders en NGO's actief bij onze plannen en de uitvoering daarvan. Waar mogelijk betrekken we goederen en diensten van lokale toeleveranciers. Op langlopende projecten of in regio's waar onze aanwezigheid vrijwel permanent is, investeren we gericht in scholing van lokaal personeel om hen te laten voldoen aan onze kwaliteitseisen en in te kunnen zetten op onze werken. Initiatieven gericht op ondersteuning van de lokale gemeenschap steunen we ruimhartig, zoals het Socio-Economic Development programma en het Malariapreventieprogramma in Afrika.

AMBITIE

In deze rapportage nemen we zoals vorig jaar aangekondigd ook de SMIT en de MNO Vervat activiteiten integraal mee. Naast deze scopeverbreding hebben de CSR-Stuurgroep en de afdeling Group Reporting in 2012 veel aandacht besteed aan de optimalisatie van de interne rapportages en systemen. Bovendien rapporteren we wederom over meer kpi's. Daardoor ontstaat een steeds completer beeld van onze CSR-prestaties en voldoet dit verslag aan het GRI B-niveau.

We zien de implementatiescans van de gedragscode bij onze leveranciers als een belangrijke stap om invulling te geven aan onze ketenverantwoordelijkheid. Het is onze bedoeling het aantal leveranciers dat onder onze Gedragscode voor Toeleveranciers werkt voortdurend uit te breiden.

Het is onze intentie met dit verslag een goed beeld te geven van de CSR-ontwikkelingen binnen onze onderneming; we hopen hierin geslaagd te zijn. Uw suggesties voor verbetering van ons CSR-beleid en onze rapportage daarover stellen we zeker op prijs. We gaan hierover graag de dialoog met u aan.

Namens de Raad van Bestuur

Peter Berdowski

De snijkopzuiger Cyrus II breekt door de surfzone voor het toegangskanaal naar de nieuwe Superporto do Açu haven in Brazilië. Voordat het broedseizoen van de schildpadden aanbrak werd dit deel van het project afgerond.

WIE WIJ ZIJN

8 **PROFIEL EN DIENSTEN**

10 **STRATEGIE, BELEID EN
DOELSTELLINGEN**

12 **CORPORATE GOVERNANCE**

14 **ONZE STAKEHOLDERS**

18 **ONZE WAARDEKETEN**

PROFIEL EN DIENSTEN

Koninklijke Boskalis Westminster N.V. (Boskalis) is een mondiaal leidende expert op het vlak van baggeren en maritieme dienstverlening.

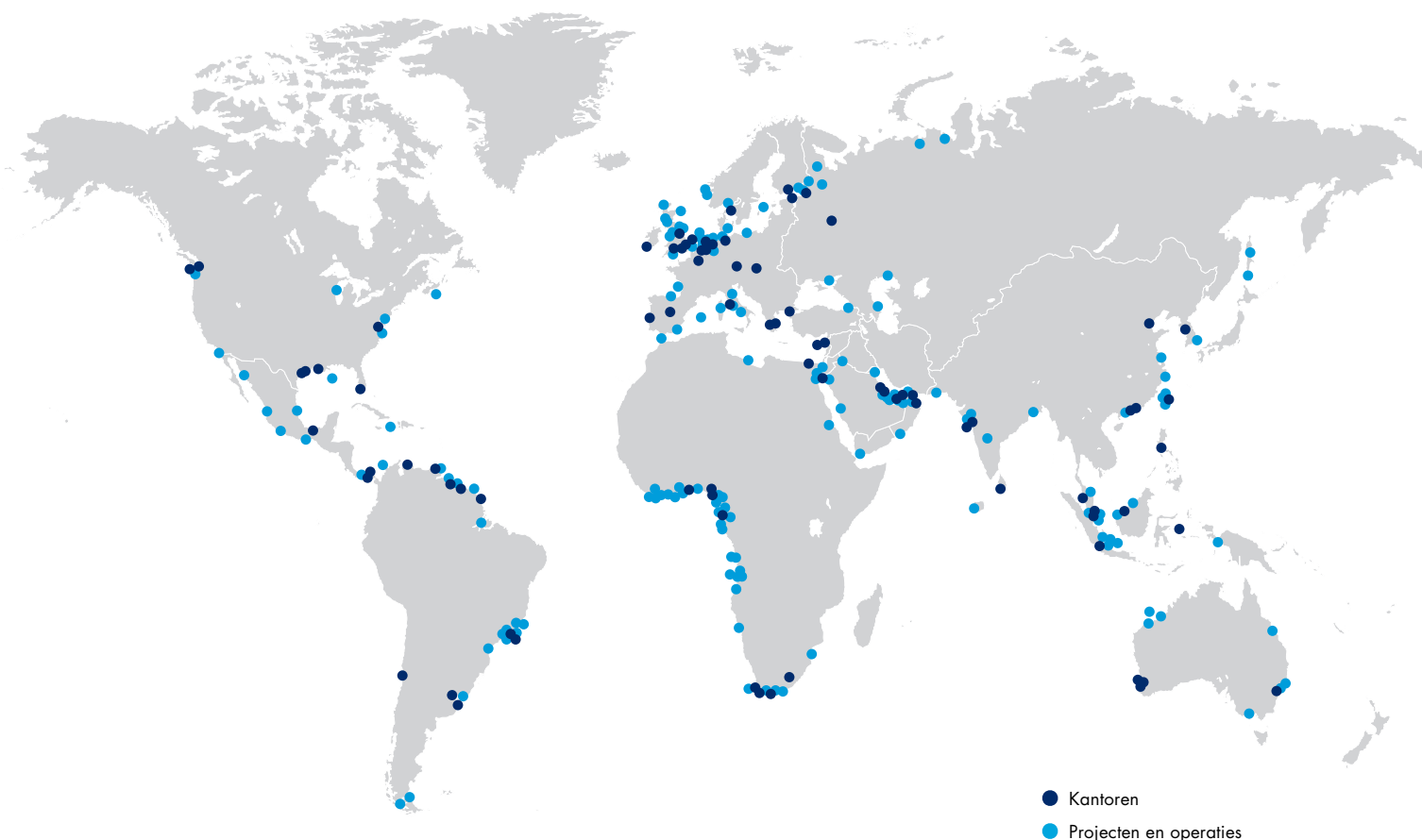

Wij bieden naast onze baggeractiviteiten een breed scala aan maritieme diensten aan zoals sleepdiensten, reddings- en bergingswerk, zwaar transport en hijswerkzaamheden en diensten ten behoeve van de offshore energiesector.

Als partner zijn we in staat voor onze klanten complexe infrastructurale werken binnen de keten van ontwerp, projectmanagement en uitvoering op tijd en binnen budget te realiseren, ook op kwetsbare locaties of afgelegen plaatsen in de wereld. We streven ernaar om onze oplossingen duurzaam te ontwerpen en te realiseren.

De vraag naar onze diensten wordt gedreven door stijgende energieconsumptie, groei van de wereldhandel, wereldbevolkingsgroei en klimaatverandering. Boskalis opereert mondiaal maar concentreert zich op zes geografische regio's in de wereld waar de grootste groeiverwachtingen liggen voor de energiemarkt en de markt voor havens. Deze spreiding geeft ons zowel een solide basis als de flexibiliteit om een breed scala aan projecten te kunnen verwerven en zorgt voor uitstekende vooruitzichten op evenwichtige en bestendige groei. Onze voornaamste opdrachtgevers zijn olie-, gas- en elektriciteitsmaatschappijen, havenexploitanten, overheden, rederijen, internationale projectontwikkelaars, verzekeraars en mijnbouwbedrijven.

Boskalis heeft ongeveer 15.600 medewerkers, inclusief ons aandeel in de deelnemingen. Veiligheid van onze medewerkers en die van onze onderaannemers heeft de hoogste prioriteit. Boskalis hanteert wereldwijd een vooruitstrevend veiligheidsprogramma dat hoog aangeschreven staat in de industrie en bij onze klanten. We zijn voor klanten actief in meer dan 75 landen in zes werelddelen. Onze veelzijdige vloot bestaat uit meer dan 1.100 schepen en werktuigen. Het hoofdkantoor is gevestigd in Papendrecht, Nederland. Het aandeel Koninklijke Boskalis Westminster N.V. staat sinds 1971 genoteerd op de NYSE Euronext Amsterdam.

DREDGING

- Ontwerp, aanleg en onderhoud van havens en vaarwegen
- Landaanwinning
- Kust- en rivieroeversbescherming
- Delven van grondstoffen

OFFSHORE ENERGY

- Ontwikkeling, aanleg, onderhoud en ontmanteling van olie- en LNG-import/exportfaciliteiten, offshore platforms, pijpleidingen en kabels en offshore windmolenparken

INLAND INFRA

- Droog grondverzet, betonwerken en grondsanerings- en grondverbeteringswerken
- Ontwerp en aanleg van (spoor)wegen, bruggen, dammen, viaducten en tunnels
- Ontwerp en aanleg van kademuuren, aanlegsteigers, golfbrekers en maritiem gerelateerde installaties zoals waterzuiverings- en rioolsystemen

TOWAGE

- Havensleepdiensten
- Terminalservices

SALVAGE

- Wrakopruijing
- Berging
- Emergency response

STRATEGIE, BELEID EN DOELSTELLINGEN

Onze strategie is erop gericht om wereldwijd onze oplossingen duurzaam te ontwerpen en te realiseren.

Met ons CSR-beleid streven we naar een gezonde balans tussen economische waardecreatie voor onze opdrachtgevers en onze onderneming enerzijds en milieuzorg en sociale en maatschappelijke verantwoordelijkheid anderzijds.

Om onze sociale, maatschappelijke en milieu-verantwoordelijkheid zo goed mogelijk te kunnen waarborgen, richt ons CSR-beleid zich op de kernpunten die voor ons en onze stakeholders materieel zijn en waarop we invloed kunnen uitoefenen. Onze corporate strategie, het resultaat van de dialogen met onze stakeholders en de toetsingsresultaten uit benchmarks hebben geleid tot de bepaling van onderstaande beleidsmatige doelstellingen en kernpunten:

- Onze sociale prestaties richten zich op onze medewerkers en het bevorderen van hun veiligheid, ontplooiing en welzijn.
- Onze milieuprestaties richten zich op het behoud van biodiversiteit en ecosystemen door de verdere uitbouw van onze milieu-expertise en de continue investering in en toepassing van milieuvriendelijk materieel.
- Onze maatschappelijke prestaties richten zich op bijdrages aan (lokale) gemeenschappen, investeringen in onderwijs en onderzoek en maatschappelijke sponsoring en donaties.
- Onze economische prestaties richten zich op waardecreatie voor onze stakeholders door de continuïteit van onze leidende positie in onze industrie.

Verder in dit verslag staan we hier uitgebreid bij stil.

Wij rapporteren conform de internationale richtlijnen van de Global Reporting Initiative (versie G3-1), niveau B. In de GRI-tabel op pagina's 72-73 geven wij aan over welke kpi's wij rapporteren.

Voor een uitgebreide toelichting op onze corporate strategie verwijzen wij u naar pagina's 10-15 in ons Jaarverslag 2012.

KERNCIJFERS CSR-PRESTATIES	2012	2011
SOCIALE PRESTATIES		
Trainings-/ontwikkelingsuren medewerkersbestand	174.870	165.446
Aantal medewerkers met NINA-veiligheidstraining (excl. NINA start-up trainingen op elk project)	230	518
Dredging LTIF	0,2	0,3
MAATSCHAPPELIJKE PRESTATIES		
Aantal begeleide stagiaires, afstudeerders en promovendi	95	64
MILIEU-PRESTATIES		
CO ₂ -emissies in metric tonnes (zie pagina 63 voor toelichting)	1.051	1.015
Investering Building with Nature (in EUR)	500.000	500.000
ECONOMISCHE PRESTATIES (IN MILJOENEN EUR)		
Omzet (verricht werk)	3.081	2.801
Orderportefeuille (nog te verrichten werk)	4.106	3.489
Bedrijfsresultaat	337	354
EBITDA	568	591
Nettowinst	250	254
GEGEVENS PER AANDEEL (IN EUR)		
Winst	2,37	2,48
Dividend	1,24	1,24
Cashflow	4,59	4,86

CORPORATE GOVERNANCE

BESTUUR EN RAPPORTAGE

Boskalis heeft een tweelaags bestuursmodel, wat betekent dat bestuur en toezicht gescheiden zijn. De Raad van Bestuur is belast met het dagelijks bestuur van de vennootschap en is verantwoordelijk voor (de realisatie van) haar langetermijnstrategie met de bijbehorende risico's, het resultaat en de voor de onderneming relevante aspecten van ondernemen. De Raad van Bestuur bepaalt de doelstellingen van de vennootschap en implementeert het zakelijke beleid en de daaruit voortvloeiende bedrijfsprestatie. De Raad van Bestuur legt verantwoording af aan de Raad van Commissarissen en aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De Raad van Bestuur laat zich bij de vervulling van zijn taak leiden door het belang van de vennootschap en haar activiteiten, en weegt daarbij de in aanmerking komende belangen af van bij de vennootschap betrokken stakeholders. De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het toezicht op het functioneren van het bestuur en voorziet de Raad van Bestuur tevens van advies. Bij Boskalis bestaat een nauwe samenwerking tussen de Raad van Commissarissen en haar commissies, de Raad van Bestuur en de

Ook in 2012 heeft Boskalis bijgedragen aan het Malaria Preventieprogramma in Nigeria.

stakeholders. De Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen zijn samen verantwoordelijk voor het behartigen van de belangen van onze stakeholders.

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het CSR-beleid van de onderneming. Dit komt ook tot uitdrukking in het beloningsbeleid waarin de CSR-componenten veiligheidsbeleid en personeelsontwikkeling deel uitmaken van de remuneratie van de leden van de Raad van Bestuur. Zie hiervoor het Remuneratierapport op onze corporate website www.boskalis.com/corporate-governance/raad-van-bestuur.

De corporate strategie en de uitkomst van de dialogen met onze stakeholders en benchmarks worden meegenomen in de jaarlijkse evaluatie van het CSR-beleid. De uitkomst bepaalt de strategische prioriteiten en doelstellingen. De uitkomst bepaalt tevens welke onderwerpen materieel en welke prestatie-indicatoren relevant zijn om in ons CSR-verslag te rapporteren.

De Raad van Bestuur laat zich tevens adviseren en informeren door de CSR-Stuurgroep en door de volgende taskforces en functionarissen.

Over de invulling van de milieuprestaties wordt de Raad van Bestuur geadviseerd door twee taskforces; de Taskforce Energy Management (voorheen Taskforce Emissies) en de Taskforce Eco-Engineering. Daarnaast heeft het onderwerp veiligheid absolute prioriteit binnen onze onderneming. De Raad van Bestuur is nauw betrokken bij dit onderwerp en laat zich hierover adviseren en informeren door de afdeling SHE-Q. Bij de invulling van de HR- en maatschappij-gerelateerde doelstellingen laat de Raad van Bestuur zich adviseren door respectievelijk de directeur HR en de directeur IR & Corporate Communications. Over keten-gerelateerde zaken laat de Raad van Bestuur zich adviseren door de hoofden van de business units en relevante stafafdelingen.

De CSR-rapportage komt tot stand overeenkomstig de richtlijnen in het CSR-Reporting Manual en kent een gelaagde structuur, conform de interne verdeling van managementverantwoordelijkheden. Boskalis hanteert een trapsgewijze consolidatie beginnende bij de projecten en lokale kantoororganisaties, via de relevante business units en stafafdelingen tot en met de geconsolideerde groepsrapportage. De business units en relevante stafafdelingen leggen ieder kwartaal middels hun rapportage verantwoording af aan de CSR-Stuurgroep, waarin ook een lid

van de Raad van Bestuur zitting heeft. De afdeling Group Reporting bewaakt en valideert de rapportage.

GEDRAGSCODE

Wij kennen een Gedragscode met betrekking tot onze sociale, maatschappelijke, milieu- en economische verantwoordelijkheid. Boskalis aanvaardt verantwoordelijkheid voor zaken die binnen haar invloedssfeer liggen. In de landen waar Boskalis werkt, gelden nationale wetten en regels. Boskalis onthoudt zich van culturele beoordelingen en gedraagt zich als een goed burger of een gast. Boskalis doet geen zaken in landen die onderworpen zijn aan internationale en relevante nationale embargo's. We respecteren de mensenrechten zoals opgenomen in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties. We accepteren, betalen of vragen geen steekpenningen of andere gunsten met als doel oneigenlijke zakelijke, financiële of persoonlijke voordelen te behalen of te verlenen. Tevens respecteren we de intellectuele eigendomsrechten en houden we ons aan de principes van eerlijke concurrentie door de toepasselijke wetgeving op het vlak van het mededingingsrecht na te leven.

Iedereen die ons aanspreekt op naleving van de Gedragscode kan een open houding verwachten. Wij nemen alle oprechte verzoeken, suggesties en klachten serieus.

De Gedragscode is in het begin van het verslagjaar herzien, mede in het licht van de inwerkingtreding van de UK Bribery Act. De volledige tekst van onze Gedragscode is op onze corporate website te downloaden: www.boskalis.com/csr. Voor een uitgebreide beschrijving van ons risicobeheer, ons corporate governance beleid, juridische structuur en onze organisatie verwijzen wij u naar ons Jaarverslag 2012, pagina's 47-51, 54-55, 107-110 en 124-127 en onze corporate website www.boskalis.com/corporate-governance en www.boskalis.com/corporate-governance/raad-van-bestuur.

CERTIFICERING

Met certificering laten we zien dat we voldoen aan internationaal erkende management-, milieu- en veiligheidsstandaards. Boskalis is voor vrijwel alle bedrijfsonderdelen gecertificeerd volgens ISM, ISO 9001, ISO 14001 en OHSAS 18001 of VCA voor de Nederlandse vestigingen. Een overzicht van de diverse certificeringen is te vinden in de bijlage van dit verslag.

ONZE STAKEHOLDERS

Door een dialoog met onze stakeholders aan te gaan krijgen we een goed beeld van hun informatiebehoefte en belangen en creëren we wederzijds bewustzijn en begrip.

Voor de identificatie van onze stakeholders hebben wij geïnventariseerd welke organisaties en personen:

- significante gevolgen ondervinden van de activiteiten van onze onderneming,
- dan wel activiteiten ontplooiën waarvan kan worden verwacht dat deze van invloed zijn op het vermogen van onze onderneming om de organisatiestrategie met succes te implementeren en de organisatiedoelstellingen te bereiken.

Dit heeft geleid tot de selectie van onze stakeholders zoals weergegeven in het overzicht in dit hoofdstuk.

DIALOOG EN INVLOED

De dialoog die we met onze stakeholders voeren, vindt zowel informeel als formeel plaats. Ook de frequentie is divers; van één keer per jaar (zoals een klanttevredenheidsonderzoek) tot tientallen keren per jaar (zoals contacten met onze leveranciers over de band van lopende vragen en opdrachten).

Naast deze dialogen neemt Boskalis deel aan verschillende benchmarkonderzoeken om onze duurzaamheidsprestaties te toetsen, zoals de Transparantiebenchmark (voor Nederlandse opdrachtgevers en NGO's), het CDP (Carbon Disclosure Project) (georganiseerd vanuit beleggers) en de CO₂-prestatieladder

(een initiatief van de Nederlandse overheid in haar rol als opdrachtgever).

De uitkomst van de dialogen met onze stakeholders en benchmarks nemen wij mee in de jaarlijkse evaluatie van ons CSR-beleid en onze CSR-rapportage.

De belangrijkste besprekpunten per type of groep stakeholders en de uitkomsten van de dialoog worden nader toegelicht in de hoofdstukken Onze Waardeketen, Onze Sociale Prestaties, Onze Milieu Prestaties, Onze Maatschappelijke Prestaties en onze Economische Prestaties in dit verslag.

OVERZICHT STAKEHOLDERSDIALOOG

STAKEHOLDER	DIALOOG 2012 VIA
Medewerkers	<ul style="list-style-type: none"> • Veiligheidsprogramma NINA • Overlegvergaderingen met Ondernemingsraden • Personeelsbladen en -bijeenkomsten • Bezoeken (top)management aan projecten, locaties en schepen • Vertrouwenspersoon Zie ook pagina's 28-35 in dit verslag
Klanten	Contacten over de band van lopende vragen en opdrachten. Zie ook pagina's 20, 48 en 64-65 in dit verslag
Kapitaalverschaffers en aandeelhouders	Zie ook pagina 67 van dit verslag en het hoofdstuk Aandeelhoudersinformatie op pagina's 16-17 in ons Jaarverslag 2012
Toeleveranciers	<ul style="list-style-type: none"> • Contacten over de band van lopende vragen en opdrachten. • Gezamenlijke duurzaamheidsinitiatieven • Implementatiescans/-bezoeken aan 20 leveranciers. Zie pagina's 16-17, 20-21, 38-39, 52, 58-61 en 64-65 in dit verslag
Onderwijs- en kennisinstututen	Zie pagina's 28, 33, 38-39 en 45 in dit verslag
Lokale gemeenschappen	Zie pagina's 43-44 in dit verslag
Maatschappelijke en branche-organisaties	Voornaamste zijn: Branche: Vereniging van Waterbouwers, EuDA, IADC NGO's: Stichting De Noordzee, Stichting Ecoshape en Stichting ProSea. Zie pagina's 24-25, 28, 46, 52-56 en 60 in dit verslag
Geïnteresseerden	Via de speciale contactmogelijkheid op onze website kunnen geïnteresseerden hun opmerkingen op CSR-gebied aan ons kenbaar maken

RECYCLING IN DE KETEN

Grondstoffenschaarste is een groeiend probleem. Aan de oplossing daarvan wil Boskalis op een bescheiden, maar gerichte wijze bijdragen met haar recyclingprogramma. Om verspilling van waardevolle grondstoffen tegen te gaan heeft Boskalis al vijf jaar een schrootprocedure voor versleten pomphuizen en waaiers. Een dergelijke procedure kunnen we ook toepassen op de tientallen baggerleidingen die we jaarlijks vervangen. In de Meet the Buyer bijeenkomsten van vorig jaar is deze mogelijkheid geopperd. Eind 2012 heeft Boskalis een convenant gesloten met recyclingbedrijf Beelen en zijn proeven gestart met de ontmanteling van baggerleidingen.

Onze schepen zijn overal in de wereld aan het werk. Ze komen vrijwel nooit in Papendrecht op de werf. Slijtage van onderdelen is onvermijdelijk en treedt vooral op bij de baggerschepen, gezien de aard van het werk. Pomphuizen, waaiers en baggerleidingen moeten regelmatig worden vervangen. Het tempo waarin is afhankelijk van het type grond. Zandgrond veroorzaakt minder slijtage dan rots. Als er sprake is van slijtage worden nieuwe onderdelen per zeevracht bezorgd en de versleten onderdelen gedemonteerd en met diezelfde container terug naar Nederland verscheept. De transportkosten die hiermee samenhangen wegen ruimschoots op tegen de opbrengst van het restmateriaal. De duurzame kwaliteit van het recyclingproces is bovendien een belangrijke afweging om dit niet aan de andere kant van de wereld te laten doen. Boskalis kiest expliciet voor Nederlandse, Belgische en soms Turkse gieterijen en afvalwerkers. Bij deze bedrijven gebeurt de recycling op een gecontroleerde, duurzame manier.

WAARDE CREËREN MET GIETIJZERE SLIJTDELEN

Gieterij Van Voorden levert al meer dan 30 jaar onderdelen voor de baggerschepen die onderhevig zijn aan slijtage. "De laatste jaren is bij Boskalis en bij ons het besef gegroeid dat we waarde aan het vernietigen waren door versleten onderdelen als oud ijzer te behandelen. Behalve de weggesleten delen is wat er overblijft van bijvoorbeeld pomphuizen of waaiers volledig opnieuw te gebruiken. We hebben hiervoor samen een proces ontwikkeld. Alle oude onderdelen komen terug naar Nederland. Wij hebben geïnvesteerd in een draagbare spectraalmeter waarmee we op de werf van Boskalis analyseren welke legeringen in het restmateriaal zitten en wat daarvan de waarde en de bruikbaarheid is. De oude onderdelen worden in kleine brokken gehakt en daarna omgesmolten in onze fabriek en tot nieuwe producten verwerkt", vertelt Jac Meeuwissen, directeur van Van Voorden in Zaltbommel. "Jaarlijks wordt nu gemiddeld 200 ton gietijzer en gietstaal hergebruikt. We hebben daar samen een enorme slag in gemaakt." Meeuwissen vindt het vanuit zijn rol van producent ook een interessante ontwikkeling gezien de verwachte grondstoffekorten in de komende jaren. "Het mes snijdt aan beide kanten. De Boskalis slijtvaste onderdelen bestaan uit hoogwaardige legeringen die 100% herbruikbaar

Baggerleiding met op de achtergrond de sleephopperzuiger Shoreway.

zijn. Dat is voor ons als producent waardevol materiaal. Dit keteninitiatief is daarom een prachtig voorbeeld van duurzaam ondernemen waarbij economische waarde wordt gecreëerd en tegelijkertijd verspilling wordt tegengegaan.”

NIEUW LEVEN VOOR OUDE BAGGERLEIDINGEN

De uitdaging voor recyclingbedrijf Beelen is nieuw leven te creëren voor oude materialen. Oude baggerleidingen van Boskalis gaan voortaan zo'n nieuw leven tegemoet. Beelen neemt ze in en ontmantelt ze zo milieuvriendelijk mogelijk volgens de ladder van Lansink (zie kader). Daarbij krijgt de meest milieuvriendelijke verwerkingsmanier prioriteit. Rubber wordt gebruikt voor nieuwe nuttige toepassingen. Staal wordt omgesmolten in de ovens. Overige reststoffen, zoals isolatiemateriaal, dienen als grondstof voor energieopwekking. “Wij garanderen dat het restmaterieel niet verbrand wordt of naar een stortplaats gaat”, vertelt Peter Jongmans, directeur Beelen Rotterdam.

Boskalis wil de productstromen zo goed mogelijk kunnen volgen en gaat op basis van steekproeven controleren of de ontmanteling volgens afspraak gebeurd is. Iedere leiding heeft een uniek nummer. Per leiding maakt Beelen een rapport op waaruit blijkt op welke manier welk materiaal is verwerkt of gerecycled. Daarvan worden ook foto's gemaakt. Deze aanpak is uniek volgens Jongmans: “Het kost Boskalis meer geld om de baggerleidingen naar Nederland te halen dan ze op de locatie elders in de wereld te ontmantelen. Daar kiest het bedrijf bewust voor. Boskalis wil zicht hebben of de recycling echt duurzaam gebeurt. Daarmee lopen ze voorop.”

Beelen is eind 2012 als eerste in de recyclingbranche gecertificeerd voor trede vijf van de CO₂-prestatieladder.

In dat kader zet Beelen actief in op verduurzaming van de keten. “Wij controleren ook of de partijen bij wie wij de restmaterialen afzetten voldoen aan de vergunningseisen en milieunormen, en of ze het materiaal volgens onze eisen verwerken.”

De Ladder van Lansink is een standaard op het gebied van afvalbeheer. Het streven is zo veel mogelijk afval de Ladder van Lansink te laten 'beklimmen' richting de meest milieuvriendelijke verwerkingswijze.

kwantitatieve preventie: het ontstaan van afvalstoffen wordt voorkomen of beperkt

kwantitatieve preventie: bij het vervaardigen van stoffen, preparaten of andere producten wordt gebruikgemaakt van stoffen en materialen die na gebruik van het product geen of zo min mogelijk nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaken

nuttige toepassing door product-hergebruik: stoffen, preparaten, of andere producten worden na gebruik als zodanig opnieuw gebruikt

nuttige toepassing door materiaalhergebruik: stoffen en materialen waaruit een product bestaat worden na gebruik van het product opnieuw gebruikt

nuttige toepassing als brandstof: afvalstoffen worden toegepast met een hoofdgebruik als brandstof of voor een andere wijze van energieopwekking

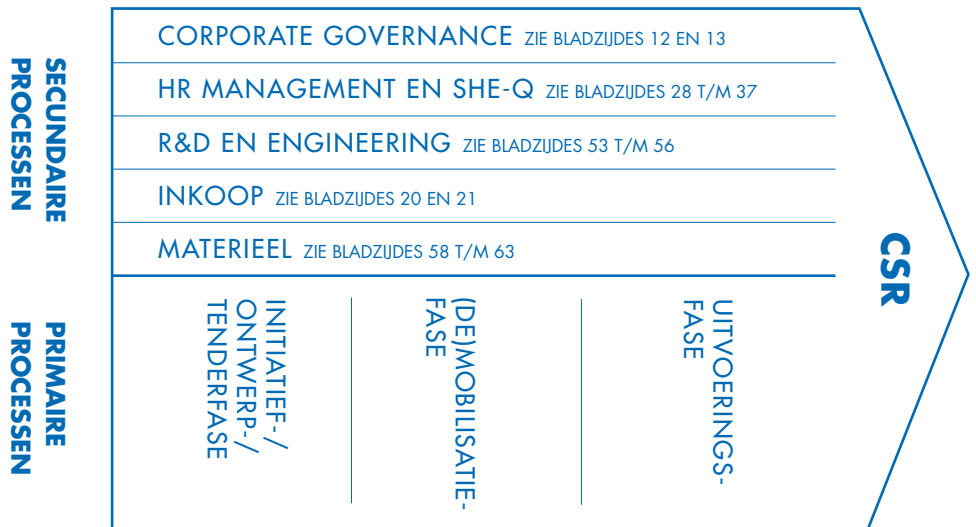
verbranden als vorm van verwijdering: afvalstoffen worden verwijderd door deze te verbranden op het land

storten: afvalstoffen worden gestort

ONZE WAARDEKETEN

Door samen met partners in de keten krachten te bundelen, kunnen we waarde in de keten genereren met duurzame oplossingen.

Om aan te geven over welke activiteiten in de keten wij financiële dan wel operationele zeggenschap hebben en wat daarvan de impact in onze keten is, maken wij gebruik van de waardeketen van Porter. In onze primaire processen onderscheiden we stroomafwaarts onze klanten en stroomopwaarts onze leveranciers. De secundaire processen worden, zoals weergegeven, elders in dit verslag beschreven. In de primaire processen identificeren wij drie fases die op al onze diensten van toepassing zijn: de initiatief/ontwerp/tender-fase, de uitvoeringsfase en de (de)mobilisatiefase. Bij elk van deze fases geven wij onze impact aan op mens, milieu en samenleving.

IMPACT IN DE KETEN

INITIATIEF-/ONTWERP-/TENDERFASE

De impact op mens, milieu en maatschappij kunnen we in deze fase beïnvloeden door onze activiteiten Dredging, Offshore Energy, Inland Infra, Towage en Salvage. Door ons vroegtijdig bij een project te betrekken kunnen we samen met de klant een zo duurzaam mogelijk ontwerp maken en werkmethodes kiezen die optimaal aansluiten bij de voorgeschreven milieueisen. Bij Dredging, Offshore Energy en Inland Infra brengen we ook de 'best practices' uit het Building with Nature-programma (zie pagina's 55-56 in dit verslag) onder de aandacht van de klant. We besteden veel aandacht aan omgevingsmanagement en staan uitgebreid stil bij veilige werkomstandigheden. Verder letten we er bij onze maritieme activiteiten op dat de scheepvaart of visserij zo min mogelijk wordt gehinderd.

UITVOERINGSFASE

De fysieke impact op mens, milieu en maatschappij in onze keten is het grootst tijdens de uitvoering van al onze activiteiten.

De veiligheid en het welzijn van onze medewerkers en van degenen die met ons werken, heeft voor ons altijd topprioriteit.

Met onze activiteiten leveren wij waar mogelijk een positieve bijdrage aan de lokale gemeenschap door het bieden van werkgelegenheid of het afnemen van producten en diensten. We besteden verder veel aandacht aan omgevingsmanagement. (Voor meer informatie verwijzen wij naar het hoofdstuk Onze Sociale Prestaties in dit verslag.)

Met milieuvriendelijke werkmethodes, geavanceerde monitoring-technieken en milieuvriendelijk materieel beperken wij de nadelige effecten van onze werkzaamheden op het milieu. Met wrak-opruiming en reddingswerkzaamheden dragen wij bij aan veiligheid en een schoner milieu. Bij bergingswerkzaamheden ligt de prioriteit bij het redden van de lading en het schip en het voorkomen van milieuschade door te verhinderen dat brandstoffen

of gevaarlijke ladingen in het milieu terechtkomen. (Voor meer informatie verwijzen wij naar het hoofdstuk Onze Milieuprestaties in dit verslag.)

MOBILISATIE- EN DEMOBILISATIEFASE

In deze fase is met name de impact op het milieu relevant en het grootst bij onze projecten. Bij projecten wordt materieel ingezet dat soms van grote afstand moet worden gemobiliseerd (van bijvoorbeeld Europa naar Zuid-Amerika). Na afloop wordt het materieel weer gedemobiliseerd. Onze logistieke operatie is erop gericht om het varend materieel uiterst efficiënt in te zetten. Zo verminderen wij het brandstofverbruik en de bijbehorende milieubelasting, bevorderen wij de veiligheid en realiseren wij tevens een kostenbesparing.

Voor terminal- en sleepdiensten, die over het algemeen een lokaal en doorlopend karakter hebben, is de mobilisatie van materieel alleen van toepassing bij de aanvang van een contract. Daarna zijn onze mensen en het materieel voor langere tijd op locatie.

ONZE KLANTEN

Onze voornaamste opdrachtgevers zijn olie-, gas- en elektriciteitsmaatschappijen, havenexploitanten, overheden, rederijen, internationale projectontwikkelaars, verzekeraars en mijnbouwbedrijven. Boskalis concentreert zich op klanten in drie marktsegmenten die op de langere termijn structurele groei vertonen: Energie, Havens en Infra. Binnen de drie marktsegmenten concentreren wij ons op zes geografische regio's: Noordwest-Europa, Zuid- en West-Afrika, Midden- en Zuid-Amerika, Midden-Oosten, Zuidoost-Azië en Australië.

Voor een update over de laatste marktontwikkelingen verwijzen wij u naar het hoofdstuk Verslag van de Raad van Bestuur in ons Jaarverslag 2012, pagina 32.

DIALOOG EN SAMENWERKING IN DE KETEN

Op basis van onze wereldwijde marktinventarisatie (zie ons Jaarverslag 2012, pagina 10) en gesprekken met tientallen klanten is duidelijk geworden dat het voor een groeiende groep steeds belangrijker wordt dat wij in staat zijn om al vanaf de (voor)ontwerpfase tot en met de complete uitvoering op te treden als contractpartner. Onze engineering en milieu-expertise kunnen we door deze vorm van samenwerking optimaal benutten. Daarnaast brengen wij in alle gevallen ons veiligheidsprogramma *NINA* ter sprake, dat in de meeste gevallen wordt omarmd door onze klanten. Voor meer informatie verwijzen wij u naar pagina's 29-31 van dit verslag.

ONZE TOELEVERANCIERS

Onze voornaamste leveranciers vinden we in de inkoopgroepen machinery & hydrauliek, elektro & survey, slijt- & constructiedelen, facilitair (waaronder goederen en diensten voor de kantoororganisaties) en algemene verbruiksgoederen (waaronder brandstof en smeerolie). Boskalis onderhoudt relaties met

ongeveer 1.200 leveranciers, waarvan circa 200 goed zijn voor 90% van het inkoopvolume van de afdeling Central Procurement. Dit zijn onze strategische leveranciers. Van de totale leverancierspopulatie zijn ca. 55% Nederlandse bedrijven, 15% is Europees en 30% zijn bedrijven buiten Europa.

DIALOOG EN SAMENWERKING IN DE KETEN

Wij streven naar een langdurige en stabiele relatie met onze toeleveranciers. Boskalis wil zaken doen met partijen die zich verantwoordelijk en integer gedragen. Naast kwaliteit, leverbetrouwbaarheid en prijs wegen we ook duurzaamheidscriteria mee in de leveranciersselectie. De manager Procurement & Logistics is hiervoor verantwoordelijk en legt verantwoording af aan een lid van de Raad van Bestuur.

Om gezamenlijk een duurzame waardeketen te realiseren en verder uit te bouwen wisselen wij met leveranciers ideeën uit en bundelen we innovaties. Als vervolg op de in 2011 gehouden Meet the Buyer-sessies (zie pagina's 22-23 in ons CSR-verslag over 2011) hebben we samen met onze leveranciers een aantal ideeën uitgewerkt en toegepast. Een van de initiatieven gaat om het inzetten van GTL als brandstof op ons drooggrondverzetmateriaal in dichtbevolkte of stedelijke gebieden. GTL heeft een lagere uitstoot van fijnstof en NO_x. Een ander initiatief gaat over de recycling van versleten pomphuizen, waaiers en drijvende baggerleidingen. Over beide projecten leest u meer op pagina's 16-17 en 64-65.

GEDRAGSCODE VOOR TOELEVERANCIERS

In 2011 hebben we als eerste in onze sector een gedragscode voor toeleveranciers geïntroduceerd en zijn al onze inkopers daarop voorbereid. Boskalis stelt aan haar toeleveranciers van diensten en producten dezelfde eisen als die zij aan zichzelf stelt. De Gedragscode voor Toeleveranciers is dan ook een

doorvertaling van de eigen Boskalis Gedragscode. De code is in overleg met leveranciers opgesteld, onder andere in een aantal Meet the Buyer-sessies in 2011. In de Gedragscode voor Toeleveranciers staan onze eisen met betrekking tot duurzaam inkopen, preventie van omkoping en corruptie, mensenrechten, arbeidsomstandigheden en veiligheid. Wanneer een leverancier niet voldoet aan de eisen zoals neergelegd in de gedragscode gaan we de dialoog intensiveren om aan een oplossing te werken. Mocht er structureel geen verbetering in de naleving

optreden dan zullen wij de relatie verbreken. In 2012 hebben wij op het merendeel (68% van inkoopvolume) van onze strategische leveranciers onze Gedragscode voor Toeleveranciers van toepassing verklaard.

De Gedragscode voor Toeleveranciers en onze Algemene Inkoopvoorwaarden zijn van onze website te downloaden www.boskalis.com/stakeholders.

GEDRAGSCODE IMPLEMENTATIESCAN

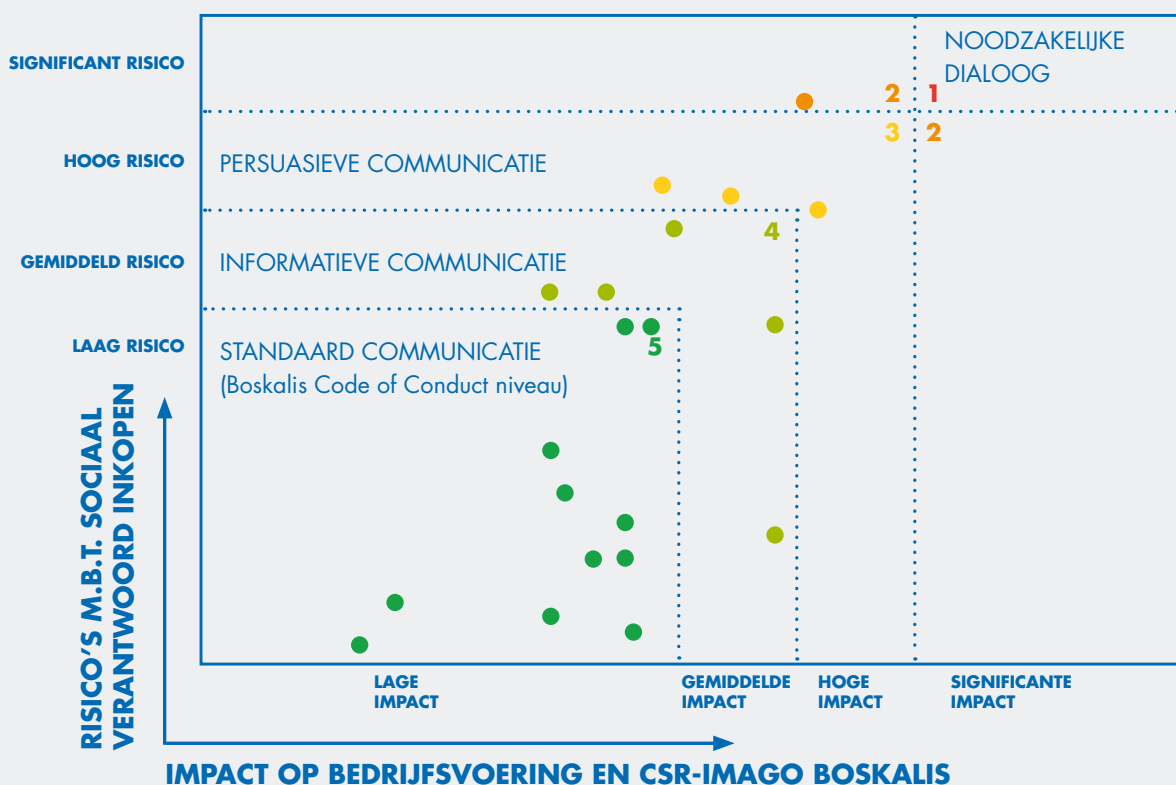
Eind 2012 hebben wij bij twintig leveranciers in Nederland en België een gedragscode 'implementatiescan' afgenomen. Een aantal van deze bedrijven (ca. 35%) was aanwezig op de Meet the Buyer-sessies van 2011. De overige leveranciers vertegenwoordigen een dwarsdoorsnede uit ons leveranciersbestand. Deze implementatiescans zijn voorbereid en uitgevoerd door een onafhankelijke consultant. Samen met de consultant hebben wij een vragenlijst opgesteld voor de gesprekken. De vragen waren onderverdeeld naar de volgende thema's: Samenleving (waaronder mensenrechten), Milieu, Werknemers, Kwaliteit, Opdrachtgevers en Toeleveranciers. Aan de hand van de overeengekomen gespreksverslagen zijn door de consultant scores toegekend aan de hand van de Social Responsible Procurement methodiek van de Chartered Institute of Procurement and Supply. Met behulp van een risicomatrix is vervolgens inzichtelijk gemaakt op welk 'niveau' de verschillende leveranciers zich bevinden met betrekking tot CSR en in hoeverre er sprake zou kunnen zijn van negatieve impact op de bedrijfsvoering of het imago van Boskalis.

In onderstaande matrix wordt het resultaat van de scans weergegeven.

Op basis van de mogelijke negatieve impact op de bedrijfsvoering en het imago van Boskalis is een indeling gemaakt met een aanbevolen communicatiestap. Met de leveranciers in de categorie 1, 2 en 3 zijn wij het gesprek aangegaan met als doel hen frequenter te monitoren om te zorgen dat verbeteringen worden bereikt op het gebied van CSR.

We zien dit als een belangrijke stap om invulling te geven aan onze ketenverantwoordelijkheid. Het is de bedoeling het aantal leveranciers dat onder onze Gedragscode voor Toeleveranciers werkt voortdurend uit te breiden.

De Meet the Buyer-bijeenkomsten, de Gedragscode voor Toeleveranciers, de controle op naleving middels dialoog en rapportage daarover is voor de maritieme industrie een vooruitstrevende stap.

RISICO'S EN KANSEN IN DE KETEN

Effectief beheer van zowel risico's als kansen is essentieel voor het succesvol uitvoeren van de strategie en plannen van onze onderneming. Het identificeren, kwantificeren en bewaken van risico's en kansen is, met name ten aanzien van de voorbereiding en uitvoering van projecten, geborgd. Voor een overzicht van de belangrijkste strategische en operationele risico's en de risico's ten aanzien van de financiële verslaggeving verwijzen wij u naar pagina's 47-51 in ons Jaarverslag 2012.

Onderstaand geven wij de risico's en kansen weer van sociale en milieu-aspecten in onze keten en geven we aan hoe we hierop sturen.

SOCIALE ASPECTEN IN ONZE KETEN

- *Veiligheid* Veiligheid van onze medewerkers en die van onze onderaannemers is binnen onze onderneming een kernwaarde en heeft de hoogste prioriteit. Onze centrale veiligheidsdoelstelling is No Injuries No Accidents (*NINA*). In het hoofdstuk Veiligheid op pagina's 29-31 van dit verslag geven wij aan hoe wij deze doelstelling in de praktijk vormgeven en operationaliseren in de dagelijkse werkzaamheden met ons veiligheidsprogramma *NINA*.
- *Gekwalificeerd personeel* Onze industrie heeft een high-tech karakter en vereist (hoog-)gekwalificeerde en ervaren professionals. Hun betrokkenheid is voor ons onmisbaar om onze leidende marktpositie te behouden. In het hoofdstuk Onze Sociale Prestaties geven we aan welke maatregelen we nemen om hen te werven en te behouden en welke mogelijkheden tot ontplooiing we hen bieden.

- *Impact lokale gemeenschap* Met onze werkzaamheden hebben we invloed op de lokale gemeenschap waarin we actief zijn. We streven ernaar om draagvlak te creëren voor de uitvoering van onze werkzaamheden. We besteden ruim aandacht aan omgevingsmanagement en betrekken omwonenden en overige stakeholders actief bij onze plannen en de uitvoering van projecten. Waar mogelijk schakelen we lokale onderaannemers in en betrekken wij goederen of diensten van lokale toeleveranciers. Bij langdurige projecten of in regio's waar onze aanwezigheid vrijwel permanent is, investeren we in scholing om lokale werknemers te laten voldoen aan onze kwaliteitseisen en in te kunnen zetten op onze werken.
- *Omkoopings en corruptie* We accepteren, betalen of vragen geen steekpenningen of andere gunsten met als doel oneigenlijke zakelijke, financiële of persoonlijke voordelen te behalen of te verlenen. Wij informeren onze medewerkers daarover gericht, mede gelet op wet- en regelgeving zoals weergegeven in de UK Bribery Act. Ook in onze Gedragscode voor onze Toeleveranciers wordt hier aandacht aan besteed.
- *Mensenrechten en kinderarbeid* Wij zijn van mening dat onze activiteiten kansen bieden om de leefomstandigheden en het welzijn van de samenlevingen waarin wij actief zijn, te verbeteren. Wij ondersteunen de fundamentele mensenrechten zoals deze zijn opgenomen in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de VN. Ook in onze Gedragscode voor onze Toeleveranciers wordt hier aandacht aan besteed.

Voor meer informatie over bovenstaande en overige sociale aspecten verwijzen wij u naar het hoofdstuk Onze Sociale Prestaties in dit verslag.

MILIEU-ASPECTEN IN ONZE KETEN

- *Behoud biodiversiteit en ecosystemen* We staan in de markt bekend om onze milieupertise. Als onze klanten het besluit hebben genomen tot de aanleg van maritieme infrastructuur kunnen wij actief bijdragen aan een zo duurzaam mogelijke realisatie. Zo vergroten we de slagingskans van hun complexe projecten in gevoelige omgevingen.
- *Recycling in de keten* Waar mogelijk passen we recycling in onze keten toe. Voorbeelden zijn de recycling van

versleten pomphuizen, waaiers, snijkoptanden en drijvende baggerleidingen. Een ander voorbeeld is het initiatief dat we met de Stichting De Noordzee hebben genomen om onze schepen nog duurzamer te ontmantelen. Over deze projecten leest u meer op pagina's 16-17 en 24-25.

Voor meer informatie over bovenstaande en overige milieuprestaties verwijzen wij u naar het hoofdstuk Onze Milieuprestaties in dit verslag.

Boskalis reinigt in Wisconsin, VS de zwaar vervuilde Fox River. De fabriek zal circa 3 miljoen m³ verontreinigde baggerspecie verwerken, waarvan zo veel mogelijk wordt hergebruikt.

BOSKALIS ONTMANTELT HAAR SCHEPEN VEILIG EN VERANTWOORD

Boskalis voert het beleid om schepen die uit de vaart worden genomen op een maatschappelijk verantwoorde en veilige wijze te ontmantelen.

Stichting De Noordzee, medeoprichter van het NGO Shipbreaking Platform daagde Boskalis uit om het beleid nog eens kritisch onder de loep te nemen en aan te sturen op 100% off the beach slopen.

Stichting De Noordzee wil bedrijven, waaronder rederijen, stimuleren duurzaam om te gaan met de zee. Als lid van NGO Shipbreaking Platform gaat de stichting de dialoog aan met rederijen die hun schepen laten slopen op stranden in India en Bangladesh. Begin 2011 publiceerde NGO Shipbreaking Platform een lijst met rederijen die schepen naar India en Bangladesh hadden gebracht voor de sloop. "Tot onze verbazing stond Boskalis daar ook tussen; wij sloegen het duurzaamheidsbeleid van Boskalis redelijk hoog aan. De publicatie was aanleiding om in contact te treden met elkaar. Boskalis nam hiervoor het initiatief," herinnert Merijn Hougee, projectleider van Stichting De Noordzee, zich. "Het is geen doel op zich voor ons om een bedrijf negatief af te schilderen. We willen juist graag tot een oplossing komen die aan beide kanten gedragen wordt."

DUURZAAM ONTMANTELLEN STANDAARD BELEID

"Wij hebben uitgelegd hoe ons beleid in elkaar zit", reageert Martijn Schuttevâer, directeur Corporate Communications en Investor Relations bij Boskalis. "Boskalis loopt voor op bestaande wet- en regelgeving. In ons CSR-rapport over 2011 hebben we open en transparant gerapporteerd over de gecontroleerde wijze waarop we schepen laten ontmantelen. Ons werkgebied bestrijkt de hele wereld en op het moment dat we besluiten om afscheid te nemen van een schip, zoeken we in de regio waar het schip zich dan bevindt naar goede alternatieven. De werven waar wij de sloop laten uitvoeren moeten voldoen aan de internationale wet- en regelgeving, beschikken over een ISO 14000 certificering en voldoen aan onze eigen strenge veiligheidsstandaarden. Soms betekent dat we een schip alsnog de halve wereld om varen naar bijvoorbeeld Europa om te slopen, maar in 2011 hadden we in India een werf geselecteerd die aan deze eisen voldeed. De Germanischer Lloyd had als klassebureau deze werf gecertificeerd en wij hebben toen aanvullend nog een eigen auditteam ingevlogen voor een inspectie. In de Indiase werf gebeurt het sloopwerk echter wel op het strand, een zachte ondergrond, en dat was het principiële kritiekpunt van Stichting De Noordzee."

In 2012 is met de voorbereiding begonnen van de duurzame ontmanteling van de snijkopzuiger Para.

ALLEEN OP HARDE ONDERGROND SLOPEN

Hougee: "Ons standpunt is dat schepen niet op het strand moeten worden ontmanteld, omdat de kans op vervuiling en schade aan het milieu groot is. Daar moet een westers bedrijf zich niet mee willen associëren. Wij juichen het toe dat Boskalis haar beleid op dit gebied verder heeft aangescherpt."

Schuttevâer: "Wij willen onszelf positief onderscheiden als het over het maatschappelijk verantwoord slopen van schepen gaat. Het besluit om deze aanscherping door te voeren was daarom snel genomen. We hebben nu aan ons beleid toegevoegd dat slopen alleen nog gebeurt op een harde ondergrond of in droogdok gerelateerde faciliteiten. Uiteraard blijven wij erop toezien dat procedures voor de bescherming van mens en milieu worden nageleefd."

ALTERNATIEVEN VOOR INDIA

Boskalis en Stichting De Noordzee hebben ook de alternatieven besproken voor de Indiase werf. NGO Shipbreaking Platform wil het liefst dat alle schepen die in eigendom zijn van Europese bedrijven naar Europa komen voor de sloop, conform internationale afspraken.

Voor Boskalis is het niet altijd een optie om schepen vanuit de hele wereld naar Europa te varen. In die afweging spelen naast

economische afwegingen ook bijvoorbeeld CO₂-emissies en de veiligheid van een transport een rol. "Het slepen van een niet-zelfvarend schip vanuit het Midden-Oosten naar Europa zou betekenen dat je een langzaam varend transport door de Golf van Aden moet coördineren met alle risico's van piraterij. Vanuit veiligheidsoogpunt vinden wij dat onwenselijk. Daarom zoeken we naar en investeren we in alternatieven." Hougee kan zich in het standpunt van Boskalis vinden: "Scheepswerven die volgens de OESO-standaarden werken en waar off the beach slopen mogelijk is, zijn ook een goed alternatief, mits de reder goede monitoring organiseert op het slooproces én het afvalmanagement."

"Voor de Zuid-Amerikaanse regio hebben wij recent contact gelegd met een werf in Mexico", aldus Schuttevâer. "Boskalis investeert in deze werf met ondermeer haar kennis in een poging het niveau omhoog te krikken zodat deze werf aan onze standaards en die van de internationale klassebureau's voldoet." Zowel Stichting De Noordzee als Boskalis zijn tevreden over het verloop, de constructieve dialoog en de positieve uitkomst. Hougee: "Wij vinden de wijze hoe Boskalis deze kwestie heeft opgepakt een goed voorbeeld naar andere reders toe hoe het anders en beter kan."

ONZE SOCIALE PRESTATIES

28 **BELEID EN DOELSTELLINGEN**

29 **VEILIGHEID**

32 **ONTPLOOIING**

34 **WELZIJN**

36 **ORGANISATIE EN
SAMENSTELLING**

BELEID EN DOELSTELLINGEN

Onze sociale prestaties richten zich op onze medewerkers. Als wereldwijd opererende onderneming hebben wij circa 15.600 medewerkers met 80 verschillende nationaliteiten. Hun betrokkenheid is voor ons onmisbaar om onze leidende marktpositie te behouden.

Ons sociale beleid is er op gericht om optimaal gebruik te maken van ieders capaciteiten en persoonlijke ontwikkeling aan te moedigen. Veiligheid heeft binnen onze onderneming topprioriteit. Het scheppen van een klimaat van motivatie, werkplezier en betrokkenheid is belangrijk om gemotiveerde medewerkers aan te trekken en aan ons te binden. Goede en concurrerende arbeidsvoorwaarden zijn voor ons vanzelfsprekend.

Het bevorderen van de veiligheid, ontplooiingsmogelijkheden en het welzijn van onze mensen zijn onze voornaamste sociale doelstellingen.

DIALOOG EN SAMENWERKING IN DE KETEN

MEDEWERKERS

Boskalis voert goed en structureel overleg met de medezeggenschap over actuele onderwerpen die onze medewerkers aangaan, volgens de wetgeving in de landen waar wij gevestigd zijn. De medezeggenschap in Nederland heeft instemmingsrecht bij onder meer wijziging, afschaffing of invoering van pensioenverzekeringen, ontslagbeleid, arbeidsregelingen of belonings- of functiewaarderingssystemen. De medezeggenschap heeft onder andere adviesrecht met betrekking tot het overnemen van een andere onderneming; beëindiging van de werkzaamheden van de onderneming of van een belangrijk onderdeel daarvan. De medezeggenschapsraad van Boskalis in Nederland kent sinds begin 2012 een brede vertegenwoordiging van zowel Boskalis als SMIT. De OR Havens (SMIT) is nog een apart medezeggenschapsorgaan.

In het kader van de uitvoering van haar strategie acquireert Boskalis ook andere ondernemingen. Om de verwachte resultaten te kunnen realiseren, hechten wij veel belang aan een zorgvuldige integratie van dergelijke acquisities. Het creëren van waarde voor onze medewerkers en het vasthouden van belangrijke medewerkers vormt hierbij een belangrijk onderdeel.

VAKBONDEN

Boskalis hecht belang aan een open en constructieve dialoog met de relevante vakbonden wereldwijd. Onze arbeidsvoorwaarden zijn wereldwijd goed en liggen boven de normen van de International Transport Workers' Federation, waarin ook de internationale vakbonden voor zeevarenden zijn vertegenwoordigd. Ook nemen we gezamenlijk initiatieven om onze medewerkers gezond en vitaal te houden (zie verder pagina's 34-35).

AGENTSCHAPPEN

We hebben langdurige en goede relaties met inhuurorganisaties/agentschappen die Boskalis vertegenwoordigen op de internationale arbeidsmarkten. We beschouwen deze agentschappen als het verlengstuk van onze organisatie en ook in 2012 hebben wij regelmatig overleg met hen gevoerd. Zij bewaken namens ons de kwaliteit van onze mensen op de vloot. Ze controleren de arbeidsomstandigheden en of mensen kunnen werken volgens onze veiligheidsnormen.

BRANCHEVERENIGINGEN

Lokaal en internationaal spreken we in brancheverband over HR-onderwerpen, ondermeer in de Vereniging van Waterbouwers en de EuDA.

ONDERWIJS- EN KENNISINSTITUTEN

We hebben nauwe banden met onderwijsinstututen die onze vakgerichte of managementopleidingen verzorgen. Met Nederlandse maritieme opleidingsinstututen onderhouden we goede contacten met als doel potentiële medewerkers voor onze werkvelden te interesseren. We geven er gastcolleges en bieden stageplaatsen aan. We bieden onze kennis aan om samen met technische universiteiten of HBO-opleidingen specifieke opleidingen te ontwikkelen. Vanuit de Vereniging van Waterbouwers zijn we betrokken bij de postdoctorale opleiding kust- en waterwerken. Ook in 2012 hebben we met internationale scheepvaartcolleges, zoals die in de Baltische staten, Rusland en de Filippijnen, regelmatig contact gehad.

VEILIGHEID

Veiligheid van onze medewerkers en die van onze onderaannemers is binnen onze onderneming een kernwaarde en heeft de hoogste prioriteit.

Onze centrale veiligheidsdoelstelling is No Injuries No Accidents (*NINA*). Dat is ook de naam van ons vooruitstrevende veiligheidsprogramma dat veel positieve aandacht trekt binnen de industrie en bij onze klanten. Sinds de invoering in 2010 is de daling van de Dredging LTIF opzienbarend doorgezet van respectievelijk 0,67 in 2010, naar 0,2 in 2012.

In de bijlage is een gedetailleerd overzicht opgenomen.

PROACTIEVE VEILIGHEIDSCULTUUR

Het bijzondere aan *NINA* is dat het een cultuurverandering tot stand heeft gebracht. Waar traditioneel veiligheid met name wordt benaderd vanuit het volgen van procedures, vraagt *NINA* betrokkenheid van binnenuit en creëert het eigenaarschap. Populair gezegd gaat het bij *NINA* niet om 'wij moeten', maar om 'wij willen'. Het programma spreekt daarbij elke medewerker persoonlijk aan op zijn bijdrage aan veiligheid en maakt veiligheid openlijk bespreekbaar, voor alle medewerkers in welke positie dan ook. Vijf kort en krachtig geformuleerde waarden met vijf ondersteunende regels geven de kaders aan en helpen incidenten voorkomen. In twee jaar tijd is een duidelijke

en zeer positieve ontwikkeling in de veiligheidsbeleving bereikt. Alle leidinggevenden zijn getraind en daarnaast zijn tientallen *NINA* workshops gegeven aan medewerkers aan boord van schepen, op projecten en aan stafafdelingen. *NINA* is omarmd en inmiddels een begrip in en buiten onze organisatie. Het verder inbedden in de organisatie zal de komende jaren continue aandacht krijgen.

De uitdaging is om de *NINA*-waarden en -regels in de praktijk te brengen. Daarbij stuiten we op dilemma's. Bijvoorbeeld hoe we onze joint venture-partners of onderaannemers meenemen in dit gedachtegoed. Maar ook hoe we om moeten gaan met tijdelijke en lokale medewerkers op projecten met een geringer veiligheidsbewustzijn. En hoe te handelen als het materieel dat lokaal beschikbaar is niet aan onze technische standaard voldoet. We streven ernaar dat opdrachtgevers en onderaannemers *NINA* adopteren als veiligheidsaanpak. Wij betreuren ten zeerste dat twee medewerkers en een medewerker van een joint venture partner in 2012 als gevolg van een ongeval om het leven zijn gekomen. Ons doel blijft in alle omstandigheden No Injuries, No Accidents.

PREVENTIEF MELDEN

Preventie is een belangrijk onderdeel van veiligheidsbewustzijn. In 2011 hebben wij de zogenoemde Safety Hazard Observation Cards (SHOC) breder geïntroduceerd. Hiermee kunnen medewerkers gevaarlijke situaties melden. Het aantal SHOC-meldingen in 2012 bedroeg 3.800 (2011: 4.900). Daarnaast zijn er 210 near misses gerapporteerd (2011: 300). SHOC- en near misses-meldingen zien wij als een maatstaf voor de proactieve veiligheidsbeleving in de organisatie. NINA stimuleert dergelijke situaties te melden, zodat we proactief kunnen bijsturen.

NINA UITROL VERBREED

De integratie van SMIT is in 2012 afgerond. De organisatie-structuur is nu helder en de samenwerking is zich op alle terreinen aan het ontwikkelen. Voor een succesvolle introductie van NINA is het van belang dat er voldoende rust en focus kan zijn. De nieuwe Offshore divisie, waarin verschillende onderdelen van Boskalis en SMIT zijn samengevoegd, is het eerste geïntegreerde bedrijfsonderdeel waar het nu een logisch moment is om NINA voor voormalige SMIT-activiteiten door te voeren. De managementsystemen worden geharmoniseerd. We zijn gestart met interne audits. In goed overleg met de business units treffen we de voorbereidingen om NINA te introduceren en tot de gezamenlijke veiligheidsaanpak te maken. Een voordeel is dat bij Boskalis-onderdelen binnen de Offshore divisie al twee jaar ervaring is opgedaan met de aanpak en het programma; een ervaring waar we goed gebruik van kunnen maken.

MEDEWERKERSBETROKKENHEID EN TRAINING

We betrekken management en medewerkers op allerlei manieren bij het veiligheidsdenken in onze organisatie. In alle vergaderingen van managementteams wordt uitgebreid stilgestaan bij de voortgang en uitdagingen met NINA. De OR heeft een commissie Veiligheid, Gezondheid, Welzijn en Milieu waarin NINA een vast agendapunt is.

In de interactieve NINA trainingen en workshops krijgen medewerkers de gelegenheid hun feedback te geven op het programma en hun ervaringen te delen. NINA maakt standaard onderdeel uit van alle Boskalis-leiderschapstrainingen. Via een grote diversiteit aan Lessons Learned sessies, trainingen en communicatiemiddelen besteden wij continu aandacht aan de veiligheidsverbetering. Op boskalis.com/NINA en via de maandelijkse NINA at work-bulletins is het voor onze medewerkers mogelijk om met elkaar te delen hoe zij NINA in hun praktijk ervaren en toepassen. Ook kunnen zij suggesties voor verbetering aangeven.

Inmiddels hebben alle leidinggevenden een NINA-training gevolgd. In deze trainingen wordt met name stilgestaan bij de rol van leidinggevenden in NINA en hoe zij hieraan 'handen en voeten' kunnen geven. Als vervolg hierop ontwikkelen we nu NINA The Experience, een teamtraining die een extra impuls geeft aan de bestaande NINA-beweging binnen een team. We schakelen hierbij externe trainers en acteurs in die rollenspelen doen rondom een thema waar een team op dat moment behoefte aan heeft (bijvoorbeeld communicatie, leiderschap, samenwerken). Deze oefeningen zijn bedoeld om het team te versterken

en de gezamenlijke doelstellingen te herijken. Naast de reguliere *NINA*-trainingen is er dit jaar een aparte *NINA*-facilitatorstraining georganiseerd voor 60 SHE-Q-medewerkers, waarin zij de ervaringen met het programma met elkaar hebben gedeeld.

Permanente communicatie over veiligheid vindt verder plaats met behulp van periodieke interne veiligheidsbulletins als Safety Matters en Safety Newsflash en de diverse personeelsbladen.

RISK ASSESSMENTS EN AUDITS

Onze projecten starten altijd met een *NINA*-startup meeting. We stellen dan een projectspecifieke veiligheidsdoelstelling met het projectteam vast en bespreken mogelijke veiligheidsrisico's, hoe we daarmee om willen gaan en op welke wijze *NINA* op de agenda wordt gehouden. De aandacht richt zich dan ook op de omgeving van een project en hoe we de veiligheid voor omwonenden kunnen waarborgen. Behalve onze eigen medewerkers zijn hierbij vaak ook de vertegenwoordigers van de klant en onderaannemers aanwezig.

In 2012 hebben we bij Dredging 16 externe en 25 interne SHE-Q-audits van projecten en kantoororganisaties en 11 externe en 30 interne ISM-scheepsaudits afgenomen waarbij *NINA* altijd aan de orde is gesteld. Daarnaast vinden binnen de bedrijfsonderdelen nog kantoor- en projectaudits plaats door klanten.

ONDERSCHIEDINGEN

In 2012 heeft Boskalis meerdere veiligheidsonderscheidingen ontvangen. Het Angola LNG project kreeg een onderscheiding voor 20 miljoen gewerkte uren zonder ongevallen met verzuim. Onze dochter in Engeland, Boskalis Westminster, en SMIT UK kregen de RoSPA Gold-onderscheiding van de Royal Society for the Prevention of Accidents als erkenning voor de hoge normen op het gebied van veiligheid en gezondheid. Meer voorbeelden zijn te vinden in het overzicht in de bijlage.

CERTIFICERING

Met certificering laten we zien dat we voldoen aan erkende veiligheidsnormen. Boskalis is voor vrijwel alle bedrijfsonderdelen gecertificeerd volgens ISM, ISO 9001, ISO 14001 en OHSAS 18001 of VCA voor de Nederlandse vestigingen. Een overzicht van de diverse certificeringen is te vinden in de bijlage.

AMBITIE

Onze ambitie voor 2013 is om *NINA* bij de divisie Offshore Energy te introduceren en in de rest van de organisatie dieper te verankeren om het ultieme doel van No Injuries No Accidents verder vorm te geven.

ONTPLOOIING

ONZE SOCIALE PRESTATIES

CSR 2012 – BOSKALIS

Trainees op het Swinoujscie project van Boskalis in Polen.

De verbreding van onze dienstverlening brengt nieuwe uitdagingen met zich mee op het gebied van innovatie, projectmanagement, vaktechniek, veiligheid, commerciële vaardigheden, contractuele kennis en samenwerking. Investeren in de ontwikkeling van competenties van onze medewerkers is dan ook een van de speerpunten van onze corporate strategie. Boskalis ondersteunt medewerkers om zich nieuwe competenties of vaardigheden eigen te maken of die verder te ontwikkelen met een uitgebreid programma van trainingen en opleidingen (zie kader in dit hoofdstuk). Het totale programma is beschikbaar via een opleidingsgids, die wereldwijd beschikbaar is. Zo stellen wij onze medewerkers in staat mee te groeien met de ontwikkeling van onze onderneming.

Via de cyclus van beoordelings- en functioneringsgesprekken houden we goed zicht op het ontwikkelpotentieel van onze totale medewerkerspopulatie en hoe medewerkers zich individueel ontwikkelen. Iedere medewerker krijgt tenminste een keer in de twee jaar een beoordelingsgesprek. Het management ziet erop toe dat deze gesprekken tijdig worden gevoerd.

KENNISDELEN

Naast training en opleiding zien wij onderlinge kennisuitwisseling als een belangrijk pad voor ontwikkeling. Door middel van ondersteunende ICT-systemen stimuleren wij de deelname aan internationale, interne netwerken om kennis met elkaar te delen.

Bij het ontwikkelen en delen van kennis maken we actief gebruik van de expertise in ons bedrijf. Een serie trainingen wordt gegeven door eigen medewerkers, zoals Baggeren voor niet-baggers en Finance voor non-financials. Ook voor nieuwe aan de onderneming toegevoegde activiteiten zetten we dergelijke trainingen op. We zetten verder eigen mensen in bij de introductiedagen die nieuwe medewerkers informeren over ons bedrijf. De introductiecursus is ook via e-learning te volgen.

MANAGEMENT DEVELOPMENT

Boskalis loopt voorop in de branche met specifieke ontwikkelprogramma's voor leidinggevendenden. De meeste deelnemers aan de management development programma's worden gecoacht door een ervaren manager binnen de Boskalis organisatie. Onderdeel van deze programma's zijn Master Classes over een specifiek praktijkonderwerp die worden gegeven door eigen professionals.

We richten ons ook op het management op de vloot. In het kader van het Boskalis Maritime Development Program heeft in 2012 een groep kapiteins met hoofdwerktuigkundigen de afrondende module gevolgd. Voor de groep talentvolle eerste officieren is opnieuw de Boskalis Maritime Leadership Course gegeven. Het betrof een Engelstalig programma voor een internationale groep deelnemers.

UITBREIDING TRAININGSMATRIX OFFSHORE

We werken aan de uitbreiding van het opleidingsprogramma voor onze activiteiten in de offshore die specifieke eisen stelt aan expertise en veiligheid. De opleidingsmatrix is daarop aangepast. Het aantal veiligheidstrainingen is in 2012 verdrievoudigd ten opzichte van 2011. Surveyors die werkzaam zijn voor de divisie Offshore Energy nemen deel aan een ontwikkelprogramma waarin ze hun expertise kunnen bijspijkeren. In 2013 starten we met een groep WO/HBO'ers met drie tot vijf jaar werkervaring. Zij gaan een verkort traineetraject afleggen zodat deze kandidaten snel breed inzetbaar zijn in de uitvoering binnen het Offshore segment.

NIEUWE VAKTECHNISCHE OPLEIDINGEN

Om goed in te blijven spelen op de behoefte van de business hebben we een speciale tweejarige leergang Cost Engineering ontwikkeld met de Hogeschool Arnhem. Een groep van acht aankomende cost engineers leert in deze opleiding om grote werken te begroten voor al onze disciplines. Na twee jaar zijn deze medewerkers inzetbaar op onze diverse projecten. Voor de financiële discipline is de Finance Development Course ontwikkeld waarin in 2012 veertien controllers getraind zijn op aspecten rond ons bredere dienstenpakket.

TRAINEEPROGRAMMA

We werken ook actief aan interne doorstroming via eigen kweek. Boskalis biedt plaats aan trainees die onder begeleiding van een mentor in ons bedrijf worden opgeleid. Allerlei aspecten die van belang zijn komen aan bod. Ze maken kennis met een breed spectrum van onze bedrijfsvoering en volgen daarnaast opleidingsmodules om hun kennis te verrijken en persoonlijke vaardigheden te ontwikkelen. In 2012 hebben we 58 trainees in dit traject meegenomen, waaronder uitvoerders, project controllers en surveyors.

ARBEIDSVORWAARDEN

Onze arbeidsvoorwaarden zijn wereldwijd competitief en liggen boven de normen van de International Transport Workers' Federation. Ruim de helft van onze medewerkers valt onder een CAO. Het betreft het merendeel van het zeevarende en uitvoerende personeel. Voor staf en operationele staf gelden aparte regelingen die zijn vastgesteld in overleg met de medezeggenschap.

In 2012 is veel aandacht besteed aan de harmonisatie van de arbeidsvoorwaarden van SMIT naar die van Boskalis. In ons Jaarverslag 2012, pagina 43 gaan we daar nader op in.

Onze medewerkers kunnen rekenen op een goede oudedagsvoorziening. Wij kennen verschillende pensioenregelingen waarover uitgebreide informatie te vinden is in het overzicht 'Pensioenverplichtingen uit hoofde van toegezegde pensioenregelingen' op pagina's 94-97 van ons Jaarverslag 2012. In 2012 hebben wij een niet-verplichte bijstorting van EUR 25 miljoen in het Boskalis pensioenfonds toegezegd om de dekkingsgraad van het fonds te verhogen en korting op de uitkeringen te voorkomen.

GEZOND EN VITAAL

Boskalis is gecertificeerd voor International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers (STCW). In 2010 zijn nieuwe regels vastgesteld voor arbeidsomstandigheden, veiligheid en opleiding van zeevarenden. Boskalis conformeert zich aan deze regels en wordt hiervoor jaarlijks geaudit. In het kader van veiligheid en welzijn van onze bemanningen hanteerde Boskalis voor de baggervloot een werkschema van acht uur op en acht uur rust. De nieuwe STCW

regels schrijven een rooster voor van twaalf uur op en twaalf uur rust. We hebben onze roosters hieraan aangepast. Fatigue is een onderwerp dat onze aandacht heeft, temeer na de aanpassing vanuit de STCW. Fatigue maakt altijd onderdeel uit van de risicoanalyse van onze werken, waarbij we voldoende afwisseling inbouwen gedurende de shifts zodat mensen zich fit en vitaal blijven voelen om hun taak uit te oefenen.

Boskalis heeft in 2011 een preventief anti-malariabeleid ontwikkeld en heeft een AIDS-preventieprogramma (zie pagina 33 in ons CSR-Verslag over 2011).

Het opschuiven van de pensioenleeftijd is aanleiding om meer aandacht te hebben voor medewerkers die in lichamelijk belastende functies werkzaam zijn. Met de vakbonden zijn we in 2012 een project gestart om te onderzoeken hoe wij deze groep gezond en vitaal naar hun pensioen kunnen begeleiden. We willen in samenwerking met bonden en het Havenziekenhuis Rotterdam ook meer werk maken van een gezonde leefstijl van onze medewerkers aan boord van de schepen. In 2013 gaan we pilots doen met de cursus Energiek Werken.

INTEGRITEIT

Bij Boskalis gelden normen en waarden, verwoord in onze Gedragscode, waar iedereen zich aan moet houden.

We informeren onze mensen gericht over de risico's rond omkoping en corruptie, mede gelet op wet- en regelgeving zoals weergegeven in de UK Bribery Act.

Boskalis heeft een vertrouwenspersoon aangewezen, waaraan werknemers zonder gevaar voor hun rechtspositie kunnen rapporteren over vermeende onregelmatigheden binnen de vennootschap van algemene, operationele en financiële aard. Werknemers kunnen de vertrouwenspersoon raadplegen voor ongewenst gedrag op het gebied van onder andere diefstal, fraude, vandalisme, corruptie, discriminatie, pesten, (seksuele) intimidatie, onveilige werksituaties en milieuschade.

De vertrouwenspersoon kent een geheimhoudingsplicht en opereert zelfstandig binnen de organisatie. In een vertrouwelijk gesprek met de vertrouwenspersoon en de betrokken werknemer zal in overleg worden bepaald of er actie dient te worden genomen, en zo ja, welke actie noodzakelijk of wenselijk is. De vertrouwenspersoon kan een onderzoek instellen gericht op verheldering van de melding en preventie van ongewenst gedrag in de toekomst. In 2012 is er drie keer een beroep op de vertrouwenspersoon gedaan.

ORGANISATIE EN SAMENSTELLING

Human Resources (HR) valt direct onder de verantwoordelijkheid van de voorzitter van de Raad van Bestuur, die de beleidsmatige en operationele taken delegeert aan de Directeur HR.

MEDEWERKERSBESTAND

Eind 2012 bestond het totale medewerkersbestand van de groep, inclusief ons deel in deelnemingen, uit 15.653 medewerkers (2011: 13.935 medewerkers). In de verdere analyse wordt het aandeel van Archirodon als minderheidsdeelneming buiten beschouwing gelaten.

Hoewel het totaal aantal medewerkers relatief stabiel is, zijn op landenniveau grotere fluctuaties zichtbaar. Deze verschillen worden met name veroorzaakt doordat van jaar tot jaar projectactiviteiten in landen toenemen en weer afnemen.

CONTRACTVORM

Van onze medewerkers heeft 68% een vaste aanstelling. Hiermee heeft Boskalis een stevige basis voor de continuïteit van haar activiteiten en een solide borging van kennis en ervaring binnen de eigen organisatie.

Het aantal tijdelijke- en projectdienstverbanden stelt Boskalis in staat om mee te bewegen met de dynamiek die zich voordoet in de verschillende markten en in de omvang van projecten wereldwijd.

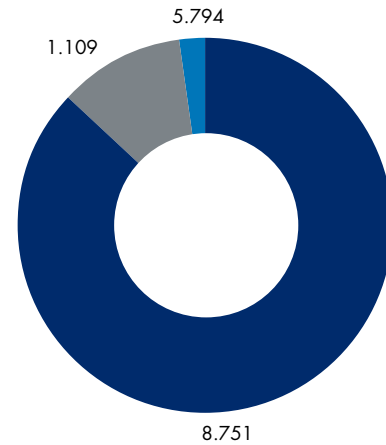
Vooral in landen waar wij veel projecten uitvoeren, zoals in Australië en Brazilië, is het aantal tijdelijke contracten naar verhouding hoog (respectievelijk 81% en 91% bij Dredging in 2012).

DIVERSITEIT

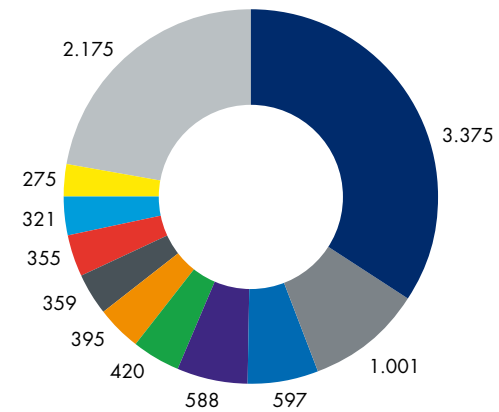
Het internationale karakter van Boskalis blijkt ondermeer uit de vele nationaliteiten van onze medewerkers. Onze medewerkers zijn afkomstig uit 80 landen, met zwaartepunten in Europa, Zuid-Afrika en Singapore.

We hebben een relatief hoog aantal mannelijke medewerkers en relatief weinig parttimers. De verdeling tussen mannen en vrouwen en tussen fulltime en parttime medewerkers ligt bij Boskalis in lijn met de aard van ons werk. We zijn voor een groot deel een projectenorganisatie waarin wij wereldwijd technisch, financieel en maritiem geschoolde medewerkers voor langere duur uitzenden naar veelal afgelegen projecten. Voor parttimers en vrouwen blijkt de uitzending naar projecten minder aantrekkelijk. Zij kiezen daarom vaker voor een functie op kantoor dan op een schip of op een project. Ook komen er jaarlijks weinig vrouwen van de technische of maritieme opleidingen. De verhouding man-vrouw lag in 2012 op respectievelijk 92%-8%, dit is in lijn met 2011. Op het Boskalis hoofdkantoor lag de verhouding man-vrouw van het management en kantoorpersoneel in 2012 op 72%-28%. Het percentage parttimers kwam in 2012 uit op 22%.

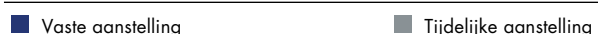
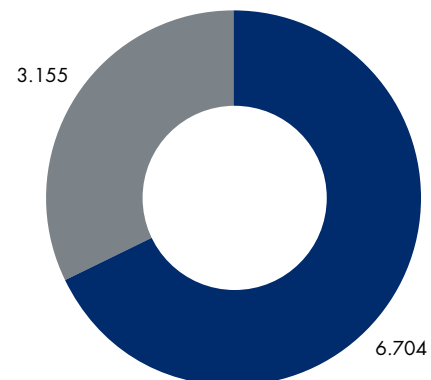
PERSONEELSBESTAND, INCLUSIEF ONS DEEL BIJ DEELNEMINGEN

AANTAL MEDEWERKERS NAAR LAND

CONTRACTVORM MEDEWERKERS

LEEFTIJDSOPBOUW

De leeftijdsopbouw binnen Boskalis is evenwichtig. Bijna driekwart van onze medewerkers is jonger dan 50 jaar. Ruim de helft (55%) valt in de leeftijdscategorie van 30 tot 50 jaar. Deze leeftijdsverdeling brengt met zich mee dat er een goede bezetting van functies is op zowel junior, medior als senior niveau. Ook leidt de huidige leeftijdsverdeling tot een beheersbare uitstroom als gevolg van pensionering.

FUNCTIEGROEPEN

De verhouding operationele medewerkers (vloot, werven en projecten), ten opzichte van management en staf is, evenals voorgaande jaren, stabiel op 79%-21%. Deze verhouding is in lijn met het karakter van het bedrijf en de aard van de activiteiten en het ingezette materieel. Op het hoofdkantoor in Nederland werken naar verhouding de meeste managers en stafmedewerkers.

VERLOOP

In 2012 hebben wij 2.731 nieuwe medewerkers mogen verwelkomen. 3.066 medewerkers hebben Boskalis verlaten. Dit ogenschijnlijk relatief grote verloop wordt grotendeels verklaard door de verkoop van de SMIT-terminalactiviteiten aan

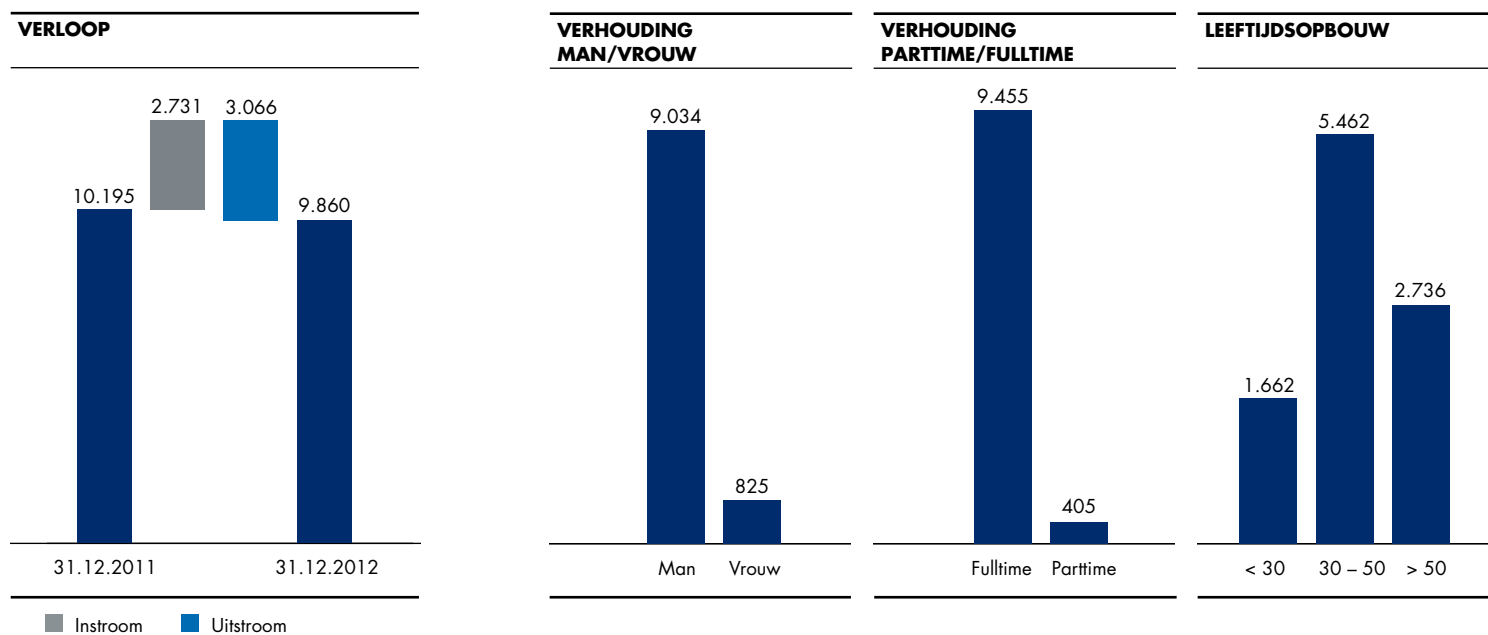
Lamnalco. Daardoor zijn er 371 medewerkers uit dienst getreden en bij Smit Lamnalco (50%-deelneming) in dienst getreden. Ook het projectmatige karakter van onze werkzaamheden, waarbij per persoon soms meerdere contracten per jaar worden afgesloten, brengt met zich mee dat het verloop hoog lijkt, maar zich feitelijk op een goed beheersbaar niveau bevindt. Daar waar er sprake is van activiteiten met een structureel en langdurig karakter liggen verloopcijfers beduidend lager.

WERVING & SELECTIE

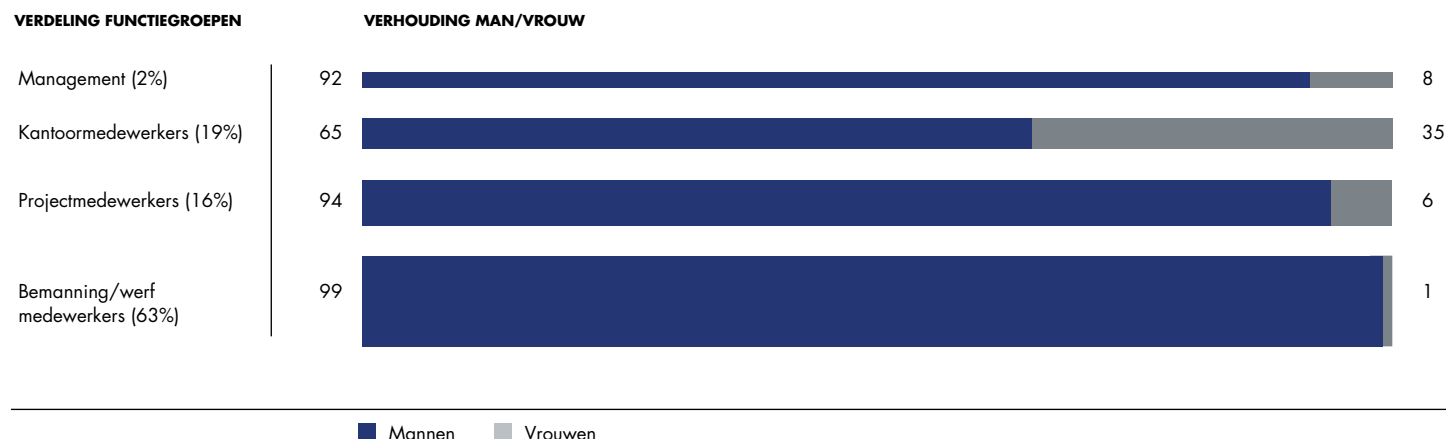
Om ook in de toekomst op genoeg talentvolle en gekwalificeerde medewerkers te kunnen rekenen, onderhouden we goede relaties met diverse kennisinstituten. Ook presenteren we ons, naast aanwezigheid op relevante beurzen, steeds breder online en via de sociale media.

Een goede CSR-reputatie is van positieve invloed op onze mogelijkheid om gekwalificeerd personeel aan te trekken. Alle informatie over werken bij Boskalis is te vinden op onze corporate website www.boskalis.com/werken-bij.

Een gedetailleerd overzicht van cijfers en percentages vindt u in de HR-tabellen in de bijlage.

FUNCTIEGROEPEN VERHOUDING MAN/VROUW IN 2012 (IN %)

KENNISDELING IN DE KETEN: UNIEK ONDERZOEK NAAR GEDRAG VEENGROND

Boskalis stimuleert medewerkers in hun ontwikkeling. Dat doen we via ons uitgebreide opleidingsprogramma maar ook in zeer specifieke situaties. Zoals François Mathijssen, ingenieur bij Hydronamic, meemaakt. Hij doet op verzoek van Boskalis een uniek promotieonderzoek naar het gedrag van veengrond. De kennis die dat oplevert delen we met onze partners in de keten.

Werken met grond is waar Boskalis groot mee is geworden. Zowel voor conventionele bestekken, maar zeker voor het groeiend aantal Design, Construct & Maintenance-projecten is kennis over het gedrag van grond essentieel om kansen en risico's nauwkeuriger in te kunnen schatten. Zeker als je bedenkt dat grote delen van Nederland en andere delta's waar we actief zijn uit slappe ondergrond zoals veengrond bestaan. Hydronamic, het ingenieursbureau van Boskalis, heeft veel kennis van en doet veel onderzoek naar gedrag van zand- en kleigronden en heeft hier modellen voor ontwikkeld. Helaas bestonden er nog geen sluitende modellen om het gedrag van organische gronden en veengrond in het bijzonder te voorspellen. Daar komt nu verandering in.

BAANBREKEND

Het onderzoek, dat François Mathijssen doet, is baanbrekend omdat het door de markt als een onmogelijke opgave werd gezien het gedrag van veengrond te meten

Werken met grond is waar Boskalis groot mee is geworden, zoals voor de uitbreiding van de A1/A6 Schiphol-Amsterdam-Almere. Aan de uitvoering van dit grootschalige Design/Build/Finance/Maintenance-project zal in 2013 worden begonnen.

en te voorspellen. Voornaamste reden was dat het eerder nooit gelukt was om de juiste meetapparatuur te ontwikkelen. Doordat François een uitstekende samenwerking wist op te bouwen met ketenpartijen uit binnen- en buitenland is dat nu wel gelukt. “De aansluiting met het internationale netwerk van geotechnici was snel gelegd en juist vanwege de complexiteit van het onderwerp was er direct positieve belangstelling”, vertelt de promovendus. Vooral de samenwerking met GDS Instruments Ltd en Cambridge In-situ bij de ontwikkeling van een uniek apparaat (axiaal schuifapparaat) is bijzonder. “Met dit multifunctionele apparaat kunnen we onder andere de richtingsafhankelijkheid van sterkte en stijfheid van organische grond meten. Dat is van groot belang voor het beschrijven van het gedrag van deze grond”, legt François uit. “Dat het gelukt is dergelijke apparatuur te ontwikkelen is een geweldig succes.”

Inmiddels blijft het niet bij meten en proeven doen. Boskalis maakt al actief gebruik van de kennis, die gedurende dit onderzoek is opgedaan vertelt François. “Juist vanwege het fundamentele en brede karakter van het onderwerp zijn de bijkomstige toepassingsmogelijkheden veel groter dan oorspronkelijk verwacht. Zowel Boskalis als ikzelf investeren in dit onderzoek en we halen er allebei rendement uit.”

BREDE STEUN

Het onderzoek verliep niet altijd van een leien dakje. “Ondanks dat het een traject is geweest van vallen en opstaan, zorgt het wezenlijke belang van het onderzoek er zonder meer voor dat je met tomeloze energie blijft zoeken naar oplossingen wanneer er weer een obstakel op de weg ligt”, vertelt François. “Belangrijk was dat ik me van meet aan breed gesteund voelde, zowel door Boskalis als door mijn internationale partners. Vooral de steun van mijn promotor, Prof. Dr. Ir. Frans Molenkamp is belangrijk. Met zo’n zwaargewicht als promotor is het stevig doortrappen, maar juist door de persoonlijke klik voel ik mij bijzonder

bijvoorrecht en vormen wij denk ik een goede tandem.” Ook de sterke betrokkenheid van vele mensen op uiteenlopende posities bij Boskalis vindt hij enorm stimulerend en hartverwarmend. “Het werken aan een concreet en bovenal herkenbaar probleem spreekt waarschijnlijk tot de verbeelding, waarbij wij de passie voor ons vak, het bouwen op en met grond, delen.”

BOSKALIS ALS HOOFDSPONSOR

François is dit onderzoek gestart met financiële steun van Boskalis, de TU Delft en een subsidie van Senter Novem. Boskalis sponsort het onderzoek behalve financieel nog op andere manieren. Op het hoofdkantoor in Papendrecht is een monsteropslagruimte en een klimaatkamer met speciale voorzieningen voor stroomfluctuaties gerealiseerd. Verschillende afdelingen leveren ondersteuning op maat. François krijgt ook voldoende tijd om onderzoek te doen. “Ik doe dit onderzoek naast mijn reguliere werk bij Boskalis. Ik maak flinke werkweken, waarbij ik gemiddeld 2 tot 3 dagen aan commerciële projecten besteed en de rest aan onderzoek. Dat is best pittig.”

KENNIS DELEN EN ER WAT MEE DOEN

In 2013 hoopt François zijn openbare proefschrift over de ‘richtingsafhankelijkheid van sterkte en deformatie bij organische grond’ te kunnen verdedigen. “Met name internationaal wordt met verbazing en bewondering naar Boskalis gekeken: dat het bedrijf mijn onderzoek op deze wijze ondersteunt. De vraag of Boskalis geen bezwaren heeft bij het openbaar maken van de onderzoeksresultaten doemt dan vaak snel op. Daar hebben we bij de start goed over nagedacht. We kwamen unaniem tot de conclusie dat je niet iets nieuws kan toepassen zonder de bewijsvoering erbij te leveren. Kennis kan en mag nooit een belemmering of een bedreiging zijn, het is wat je ermee doet.”

François Mathijssen naast het axiaal schuifapparaat.

SAMENWERKING EN KENNISDELING IN DE KETEN

Door de jaren heen is de lijst aan partners in dit onderzoek enorm gegroeid. Zij stelden apparatuur kosteloos beschikbaar, gaven training op locatie en verleenden ondersteuning bij veldonderzoek.

Universiteiten TU-Delft, Université Laval (Canada), University College Dublin (Ierland), University of Loughborough (VK), ETH – Zurich (Zwitserland), Glasgow University/Strathclyde University (VK), Universiteit Utrecht (Nederland).

Kennisinstellingen Deltares, NGI

Overheidsdiensten OMEGAM, Gemeentewerken Rotterdam

Bedrijfsleven GDS instruments ltd, Cambridge In-situ, Fugro, Lankelma UK.

Consortia N11 en A2 HoMa.

Als onderdeel van het Malaria-preventieprogramma in Nigeria hebben wij samen met de NGO Family Care Association 2.000 muskietennetten verspreid in de staat Ondo.

ONZE MAATSCHAPPELIJKE PRESTATIES

42 **BELEID EN DOELSTELLINGEN**

43 **ONDERSTEUNING LOKALE
GEMEENSCHAPPEN**

45 **INVESTEREN IN ONDERWIJS
EN KENNISOVERDRACHT**

46 **MAATSCHAPPELIJKE
SPONSORING EN DONATIES**

BELEID EN DOELSTELLINGEN

Met onze primaire werkzaamheden zetten wij ons in voor duurzame oplossingen in de maritieme kust- en deltagebieden in de wereld en dragen wij bij aan de economische ontwikkeling en de veiligheid van een regio. Daarnaast ondersteunen we waar mogelijk lokale gemeenschappen, zetten we ons in met maatschappelijke sponsoring en donaties en investeren we in onderwijs en kennisoverdracht.

Boskalis aanvaardt verantwoordelijkheid voor zaken die binnen haar invloedssfeer liggen. In de landen waar Boskalis werkt, gelden nationale wetten en regels. Boskalis onthoudt zich van culturele beoordelingen en gedraagt zich als een goed burger of een gast. Uit onze Gedragscode blijkt dat wij geen zakendoen in landen die onderworpen zijn aan internationale en relevante nationale embargo's. We accepteren, betalen of vragen geen steekpenningen of andere gunsten met als doel oneigenlijke zakelijke, financiële of persoonlijke voordelen te behalen of te verlenen. Als internationale werkgever en dienstverlener respecteren wij de mensenrechtenbepalingen zoals opgenomen in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties. Voor de complete tekst van onze Gedragscode en onze Gedragscode voor Toeleveranciers die daarvan een afgeleide is, verwijzen wij u naar onze corporate website www.boskalis.com/csr.

ONDERSTEUNING LOKALE GEMEENSCHAPPEN

Met onze werkzaamheden hebben we invloed op de lokale gemeenschap waarin we actief zijn en we streven ernaar om draagvlak te creëren voor de uitvoering van onze werkzaamheden. We besteden ruim aandacht aan omgevingsmanagement en betrekken omwonenden, bestuurders en NGO's actief bij onze plannen en de uitvoering daarvan. Een voorbeeld van onze aanpak is het Nederrijn-project waaraan wij op pagina's 48-49 aandacht besteden.

Onze industrie is kapitaal- en kennisintensief waardoor we strikte kwaliteitseisen stellen aan al onze medewerkers en toeleveranciers. Waar mogelijk kopen we lokaal materiaal in en nemen we lokaal personeel aan en investeren we in onderwijs om hen te laten voldoen aan onze kwaliteitseisen. Dit is met name het geval op langdurige projecten of in regio's waar onze aanwezigheid vrijwel permanent is.

Op onze vestigingen en projecten ontwikkelen onze medewerkers initiatieven die we van harte ondersteunen en die door de Raad van Bestuur worden gestimuleerd. Zoals de uitkering van veiligheidsbonussen aan lokale goede doelen en bijdrages aan zorg, onderwijs en infrastructuur.

Voorbeelden van bijdrages aan lokale gemeenschappen in 2012 zijn het Malariapreventieproject met NGO family care en Socio-Economic Development programma in Afrika.

Uitreiking van muskietennetten in Ondo, Nigeria.

MALARIAPREVENTIEPROGRAMMA MET NGO FAMILY CARE

Onze dochtermaatschappij in Nigeria, Nigeria Westminster Dredging and Marine Limited, heeft in 2011 in samenwerking met de NGO Family Care Association (FCA) een malariapreventie en -bestrijdingsproject uitgevoerd onder de paraplu van het Nigeria Malaria Control and Prevention Programme. Het programma werd uitgevoerd in het lokale bestuursgebied Ilaje in de staat Ondo onder leiding van een team van medische professionals van de FCA, vrijwilligers en projectcoördinatoren. Het richtte zich op de rivieroevergemeenschappen Igbokoda, Ugbonlo, Aiyetoro en Ilowo, die dagelijks met malaria te maken hebben. Hoofddoel van het programma was om de malarialast binnen de doelgemeenschappen te verlichten door het geven van voorlichting en het vergroten van het bewustzijn rondom malaria door middel van acties, seminars en lezingen. Tweehonderd lokale gezondheidswerkers, verpleegkundigen, apothekers en medisch personeel uit Ilaje werden opgeleid en gecertificeerd voor malariapreventie en -bestrijding. Daarnaast werden ook ruim 3.000 gemeenschaps- werkers opgeleid. Een ander belangrijk aspect van het programma was het verspreiden van 2.000 geïmpregneerde muskietennetten met een lange levensduur (zogenoemde LLIN's), preventieve malariamedicatie, gratis malariatestpakketten en gratis ACT-malariamedicatie voor mensen die positief testten. De nadruk lag hierbij op zwangere vrouwen en kinderen jonger dan vijf jaar.

Om vast te stellen hoe effectief het programma was, voerde de FCA uitgebreide controles en evaluaties uit en werd zowel voor als na iedere malaria-interventiecampagne de besmettingsgraad in de gemeenschappen gemeten. Daartoe moesten huisbezoeken worden afgelegd: door FCA opgeleide vrijwilligers vroegen toestemming om de huizen van de focusgroep binnen te gaan om te controleren of de LLIN's (met insecticide geïmpregneerde

muskietennetten) waren opgehangen en ook daadwerkelijk in gebruik waren. Als dit niet zo was, vroegen ze ook naar de redenen hiervoor. Soms hielpen de FCA-vrijwilligers om de netten op te hangen.

Bij de vervolgbezoeken in 2012 bleek dat bijna 75% van de huishoudens in de staat Rivers en ruim 87% in de staat Ondo die netten hadden gekregen deze ook goed en consequent gebruikten.

Een vergelijking tussen personen die op de juiste wijze gebruik maken van LLIN's en leden van dezelfde gemeenschap die de LLIN's niet gebruiken laat zien dat de besmettingsgraad bij de groep die wel de netten gebruikt bijna de helft lager ligt. Deze belangrijke verlaging heeft een grote positieve invloed op zowel de gezondheid als het economisch welzijn van de gemeenschappen.

HET SOCIAAL-ECONOMISCH ONTWIKKELINGS-PROGRAMMA VAN SMIT AMANDLA MARINE

In 2012 bleef het SED (Sociaal-Economisch Ontwikkelings-)programma van SMIT Amandla Marine gericht op programma's in Zuid-Afrika om voorheen achtergestelde zwarte* Zuid-Afrikanen toegang tot de economie te verschaffen. SMIT is langjarige partnerschappen aangegaan met een aantal erkende onderwijs- en welzijnsinstellingen in Zuid-Afrika, niet alleen om steun op het gebied van onderwijs te verlenen, maar ook om de maritieme sector te promoten. Dit is van cruciaal belang voor het opbouwen van een talentpijplijn voor de sector.

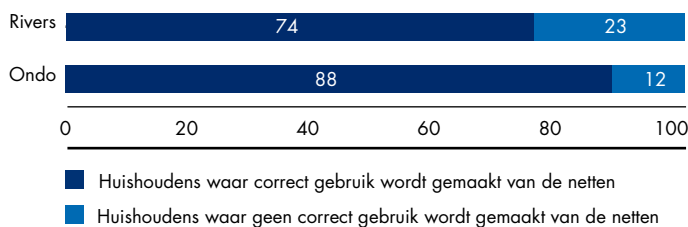
In 2012 heeft dit onder andere tot de volgende resultaten geleid:

- er werden 31 studiebeurzen voor primair, secundair en tertiair onderwijs toegekend aan kinderen van werknemers uit de lagere inkomensgroepen;
- 10 zwarte* Zuid-Afrikanen kregen een gesponsorde training om toegang te krijgen tot de formele maritieme sector in Mosselbaai met een >25t kapiteinsopleiding plus alle aanvullende trainingen;
- ruim 150 kleine vissers uit de zwarte* gemeenschap die actief zijn aan de Zuidafrikaanse westkust kregen een opleiding waardoor ze legaal met hun vissersboten mogen varen tijdens het visseizoen;
- twee zwarte* Zuid-Afrikanen kregen een volledige studiebeurs voor het eerste jaar van de richtingen maritieme studies en maritieme techniek aan een van de Zuid-Afrikaanse technische universiteiten;
- dankzij een donatie aan de middelbare school Simon's Town High School in Kaapstad werden er studiebeurzen toegekend aan leerlingen van het Lawhill Maritime Centre.

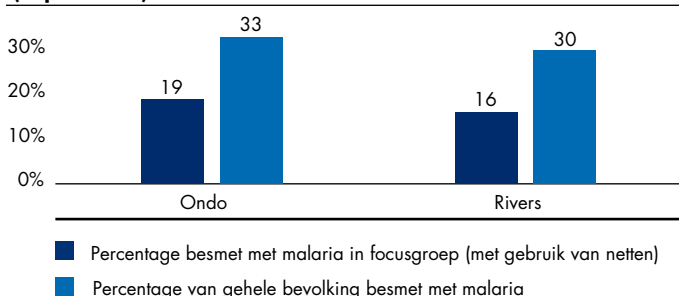
Alle SED-activiteiten worden uitgevoerd conform de bepalingen van de BBBEE (Broad Based Black Economic Empowerment)-wet en worden jaarlijks geaudit.

* De term 'zwart' verwijst naar Zuid-Afrikanen van Afrikaanse, Geleerde en Indiase afkomst die voorheen werden achtergesteld door het apartheidregime in Zuid-Afrika.

HUISHOUDENS DIE MUSKIETENNETTEN OP DE JUISTE WIJZE GEBRUIKEN (in procenten)

MALARIABESMETTINGSGRAAD (in procenten)

INVESTEREN IN ONDERWIJS EN KENNISOVERDRACHT

Boskalis kent een jarenlange traditie in het steunen van wetenschappelijk onderzoek dat van belang is voor onze sector. Al of niet in brancheverband, voeren we samen met kennisinstututen en universiteiten (fundamenteel) onderzoek uit en delen kennis via lezingen en presentaties. Dit geldt ook voor de kennis die het Building with Nature-programma oplevert en waarbij 19 promovendi betrokken zijn. Die informatie dragen we uit bij universiteiten en HBO-opleidingen via diverse lectoraten, gastdocentschappen en cursussen. Verder lopen er verschillende promotie-onderzoeken bij de TU Delft die Boskalis ondersteunt, zoals het promotieonderzoek van onze medewerker François Mathijssen naar de werking van veengrond, waarover u meer leest op pagina's 38-39.

Daarnaast begeleidt Boskalis jaarlijks stagiaires en afstudeerders en promovendi (in 2012: 95). Aan de TU Delft financieren wij verder (deels) een baggerleerstoel en stellen we een wetenschappelijk medewerker beschikbaar. In 2011 is een duo-docentschap tussen de TU Delft en de Universiteit van Wageningen opgestart. Hierin wordt de vernieuwing en verbreding van het vakgebied verder vormgegeven. Deze door Boskalis geïnitieerde vernieuwing wordt door beide universiteiten omarmd.

Voorlichting over malariapreventie aan lokale gezondheidsmedewerkers in Ilaje, Nigeria.

MAATSCHAPPELIJKE SPONSORING EN DONATIES

De RBW 1910-kledinglijn kreeg in Nigeria en Suriname een prachtige bestemming.

Maatschappelijke sponsoring en donaties zijn een onlosmakelijk onderdeel van ons CSR-beleid. We zoeken zo veel mogelijk aansluiting bij onze kernactiviteiten. Water is een centraal thema.

Met de Koninklijke Nederlandse Reddingmaatschappij (KNRM - www.knrm.nl) hebben we al jaren een band. We ondersteunen deze organisatie financieel en laten onze medewerkers en hun gezinsleden kennis maken met het belangrijke werk van de KNRM. In 2012 hebben wij twee van deze zogenaamde familiedagen georganiseerd.

Via Team Boskalis (www.boskalis.com/teamboskalis) geven we jonge wedstrijdzeilers de kans de wereldtop te bereiken door hen door ervaren zeilers actief te laten coachen en te ondersteunen met middelen. In 2012 boekte Team Boskalis weer de nodige successen in het internationale wedstrijdveld.

De in 2007 ontwikkelde RBW 1910-kledinglijn die aansluit bij het maritieme karakter van Boskalis en die we ook via onze website aanbieden, was aan vernieuwing toe. De nog resterende voorraad kreeg in 2012 een prachtige bestemming door deze te schenken aan schoolkinderen en bewoners van enkele opvanghuizen en weeshuizen in Suriname en Nigeria. In Suriname legden de medewerkers op ons Project Lelydorp 1 hiervoor de contacten. In Nigeria hebben we de hulp gevraagd van de NGO Family Care Association.

Op cultuurgebied ondersteunen wij de Waterwerk-sculpturen van Ruud Kuijer (www.ruudkuijer.nl) die met zijn betonnen beelden een relatie legt met water, zand, transport en industrie. Eind 2012 voltooide Ruud Kuijer zijn beeld Waterwerk VII. Het vormt het sluitstuk van het uit zeven grote sculpturen bestaande project 'Waterwerken' aan het Amsterdam-Rijnkanaal. In maart 2013 is het beeld onthuld. Het is geplaatst op de kruising van de internationale water- en spoorverbinding tussen Amsterdam en Basel.

Voor een uitgebreide toelichting op ons sponsoringbeleid en een overzicht van onze donatie- en sponsoringresultaten over 2012 verwijzen wij u naar de corporate website www.boskalis.com/sponsorship.

010
5010

Boskalis
Dredging & Marine Experts

F18

NAER
FIB

Boskalis

ALLE BELANGEN OP ÉÉN LIJN IN DE NEDERRIJN

Tijdig draagvlak creëren voor infrastructurele projecten is essentieel voor het vlotte verloop ervan. In het grootschalige programma Ruimte voor de Rivier is dat zeker het geval. De Nederlandse overheid heeft een harde deadline gesteld aan dit programma: in 2015 moet het Nederlandse rivierengebied weer voldoen aan de veiligheidseisen. Intensief contact met alle belanghebbenden is nodig om hen achter de plannen te scharen en deze zonder oponthoud te kunnen realiseren.

Voor het Nederlandse project Nederrijn, onderdeel van het programma Ruimte voor de Rivier voert Boskalis namens Rijkswaterstaat het integrale projectmanagement, waaronder het omgevingsmanagement. Langs de Nederrijn worden vier uiterwaarden aangepast. Het is voor het eerst in de natte waterbouw in Nederland dat planstudie, ontwerp en realisatie geïntegreerd zijn in één opdracht. In alle fases kan Boskalis haar toegevoegde waarde en expertise laten zien en nemen wij veel werk over van Rijkswaterstaat.

DRAAGVLAK BEHOUDEN EN CREËREN

“Boskalis kwam met vlag en wimpel door de selectie. Ze waren kwalitatief beduidend de beste partij en met hun prijs ook nog eens de laagste”, bevestigt Marita Cals, omgevingsmanager Rijkswaterstaat. “Bovendien wisten ze ons ervan te overtuigen dat zij voldoende draagvlak in de omgeving konden behouden en creëren. Wij hadden hier al veel contacten met stakeholders en relaties opgebouwd om tot een voorkeursontwerp te komen. Die relaties wilden we niet zomaar overboord gooien met het overdragen van de regie.”

GEEN VERTRAGING OPLOPEN

Rijkswaterstaat beschouwt het project als een succes als het binnen de afgesproken planning en budget en met instemming van alle betrokkenen gerealiseerd is. Tijd en geld zijn objectief te toetsen, draagvlak is complexer. Een meetbare maatstaf voor draagvlak is het aantal ingediende zienswijzen en vooral of mensen in bezwaar en beroep gaan bij de Raad van State. Die hebben een directe weerslag op de planning. “Het spannendste is de tijd die we hebben voorafgaand aan de uitvoering”, legt Marita Cals uit. “In de uiterwaarden moet je rekening houden met hoogwaterperiodes en in het voorjaar met het broedseizoen. Dan kunnen we niet werken. Als we niet voor het hoogwater kunnen starten, lopen we bijna een jaar vertraging op. Daar zit druk op. Vandaar dat het erg belangrijk is dat vergunningen tijdig rond zijn en om in beroep gaan te voorkomen.”

INTENSIEF OVERLEG MET BETROKKENEN

In mei 2011 is het project aan Boskalis gegund. Daarna hebben Rijkswaterstaat en het team van Boskalis de zomerperiode benut voor de overdracht van taken. Hierna volgde een intensieve periode van overleg met alle stakeholders. “Boskalis heeft de overleggen met ambtelijke begeleidingsgroepen, bestuurders en omwonenden voortgezet”, vertelt Marita Cals. “In het programma Ruimte voor de Rivier is ook de herinrichting van de natuur meegenomen. Als je een vogelgebied wilt maken dan kan dat op gespannen voet staan met de toegankelijkheid van het gebied voor recreanten. Om die belangen goed op elkaar af

te stemmen is ook overlegd met de vertegenwoordigers van die doelgroepen.”

HELDER EN TRANSPARANT

“Boskalis heeft met alle partijen gesproken en uitgelegd hoe ze het project willen aanpakken. Heel direct en via veel persoonlijk contact. Belangrijk was dat ze duidelijk aangaven waar ruimte zat voor verandering of verbetering en argumenten gaven als die ruimte er niet was. De helderheid die ze vanaf het begin hebben uitgestraald is door de omgeving zeer gewaardeerd. Boskalis heeft laten zien dat ze goed weten wat er inhoudelijk speelt en dat ze de verschillende belangen erkennen. In overleg met de stakeholders is het definitieve ontwerp vrij snel tot stand gekomen. Dat heeft Boskalis voortvarend opgepakt.” Cals is te spreken over de samenwerking. “Petje af en complimenten voor de helderheid, transparantie en slagvaardigheid richting de stakeholders. Ook over de terugkoppeling naar ons toe. We verrassen elkaar niet.”

DOOR GOED OVERLEG PROCEDURES VOORKOMEN

De Tollewaard is een van de uiterwaarden die op de schop gaan binnen het Nederrijnproject. Hier bevinden zich twee terpen waarop grote bedrijven zijn gevestigd. De noodzaak om iets te doen aan de hoogwaterstand is evident, omdat de bedrijven voor vrachtverkeer dan nauwelijks bereikbaar zijn. In het voorlopige ontwerp stond echter één hoogwaterburg naar de oostelijke terp. Voor diervoederverwerker Van Tuijl een prima oplossing, voor zijn buurman, een groot aannemersbedrijf op de westelijke terp minder. In een aantal sessies heeft Boskalis met vertegenwoordigers van alle omwonenden ideeën en wensen uitgewisseld. Van Tuijl: “Uit dit overleg is een plan gekomen waar iedereen gelukkig mee is. Er komt nu één langere hoogwaterbrug naar de westelijke terp. En de toegangsweg tot de oostelijke terp wordt afgegraven en opnieuw op een iets andere locatie aangelegd. Beide bedrijven blijven hierdoor goed bereikbaar. Het ontwerp van de weg is ook aangepast, waardoor de bewoners langs de dijk minder hinder van onze vrachtauto's ondervinden.” Boskalis verdedigde deze duurdere variant met succes bij Rijkswaterstaat. Vooral het aspect dat het op groot draagvlak van alle betrokken partijen kon rekenen en niet tot procedures ging leiden, heeft de doorslag gegeven. Daar had Rijkswaterstaat wel extra geld voor over. Van Tuijl is ook tevreden. “De wisselwerking tussen Boskalis, de contacten en de informatievoorziening zijn goed verlopen.”

ONZE MILIEUPRESTATIES

52 **BELEID EN DOELSTELLINGEN**

53 **MILIEU-EXPERTISE**

58 **MILIEUVRIENDELIJK
MATERIEEL**

62 **BRANDSTOF- EN
ENERGIEVERBRUIK**

BELEID EN DOELSTELLINGEN

We zoeken steeds naar de optimale balans tussen economische en ecologische waarden bij onze projecten en contracten. Ons milieubeleid is vertaald in heldere, praktische richtlijnen zodat het in ons dagelijks werk eenvoudig kan worden geïmplementeerd. We streven naar een voortdurende verbetering van onze milieuprestaties wat tot uitdrukking komt in onze ISO 14001 certificering, de internationale norm voor milieumanagement. Op de aspecten waar we de meeste waarde kunnen toevoegen hebben we onze doelstellingen gericht: de verdere uitbouw van onze milieu-expertise, het aanbieden van ecodynamische ontwerpen en de continue investering in en toepassing van milieuvriendelijk materieel.

DIALOOG EN SAMENWERKING IN DE KETEN

- (INTER)NATIONALE BRANCHEVERENIGINGEN
De International Maritime Organization (IMO) stelt regelgeving vast om scheepsemissies verder terug te dringen. De Europese Unie neemt in de Marine Strategy Framework Directive ook een aantal maatregelen om scheepsemissies terug te dringen. Tegelijkertijd heeft een aantal grote havens in de wereld de Environmental Ship Index geïntroduceerd. Zij belonen schonere schepen met kortingen op de havengelden. Hierover voeren wij via de (inter)nationale brancheverenigingen zoals de European Dredging Association (EuDA) en de Vereniging van Waterbouwers overleg met de autoriteiten en brengen wij onze technische kennis in om emissies meetbaar te maken. In EuDA-verband hebben wij ook in 2012 verder gewerkt aan de ontwikkeling van het rekenmodel voor onze industrie voor het berekenen van de CO₂-uitstoot. Op deze manier zetten wij ons in om voor onze industrie tot realistische regelgeving te komen die breed gedragen wordt.
- LEVERANCIERS
Samen met een aantal leveranciers wisselen wij ideeën uit en worden innovaties gebundeld met het doel te komen tot

gezamenlijke kostenreductie en verduurzaming in de keten. Een voorbeeld in 2012 is de inzet van GTL als brandstof op ons drooggrondverzetmaterieel in dichtbevolkte of stedelijke gebieden en de recycling van versleten pomphuizen, waaiers en drijvende baggerleidingen.

- KENNISINSTITUTEN

Om onze leidende rol te behouden, investeren wij voortdurend in fundamenteel en toegepast onderzoek. Een voorbeeld is het opgestart onderzoek bij het onderzoeksinstituut MARIN om de trim aan te passen van sleepopperzuigers. Doel is het bereiken van een minimaal brandstofverbruik bij het varen zonder lading zodat emissies gereduceerd worden. SMIT en Smit Lamnalco participeren in, en zijn vaak ook de initiator van, samenwerkingsverbanden om gericht onderzoek te doen naar het verkleinen van de milieu-impact van sleepbootoperaties, waarbij gekeken wordt naar zowel alternatieve brandstoffen als systeemconfiguraties. In zulke zogenaamde Joint Industry Projects (JIP's) zijn toonaangevende partners uit de maritieme industrie en onderzoeksinstituten vertegenwoordigd.

- NGO's

Waar mogelijk werken we samen met NGO's aan de verduurzaming van onze keten. Als voorbeeld verwijzen wij naar de initiatieven die wij in dialoog met de NGO Stichting de Noordzee ontplooiën om de ontmanteling van onze schepen nog milieuvriendelijker te laten plaatsvinden.

- MEDEWERKERS

Bewustwording bij onze mensen is een belangrijke succesfactor. Zo hebben we bijvoorbeeld in 2012 een energiemangement-programma op onze schepen geïnstalleerd en zijn we met de NGO Pro Sea een cursusprogramma aan het ontwikkelen om onze bemanning bewuster te maken van de waarde van natuur en zee. Door de installatie van de twee taskforces maken we onze expertise voor onze mensen beter toegankelijk en kunnen we kennis en best-practices beter bundelen.

MILIEU- EXPERTISE

We staan in de markt bekend om onze milieu-expertise. We zetten daarvoor ruim 100 experts in van onder andere onze R&D-afdeling en de ingenieurs en ecologen van ons eigen ingenieursbureau Hydronic. Om onze leidende rol te behouden, investeren wij voortdurend in fundamenteel en toegepast onderzoek. Met het innovatieve Building with Nature programma laten we zien dat het kan: het ontwikkelen van waterbouwkundige infrastructuur, en tegelijkertijd kansen creëren voor natuur en milieu.

Emissiereductie en het beperken van vertroebeling bij baggerprojecten zijn speerpunten van ons onderzoek. vertroebeling ontstaat door omwoeling van de bodem tijdens baggerwerkzaamheden waardoor de lichtinval van het water tijdelijk minder wordt hetgeen schadelijk kan zijn voor de flora en fauna onder water. Door innovaties in materieel en werkmethodes en de ontwikkeling van geavanceerde voorspellingsmodellen en monitoringprogramma's zijn we in staat om de vertroebeling te beperken. De werkzaamheden kunnen daarmee binnen de geldende milieu-eisen worden uitgevoerd.

SMIT Salvage heeft een belangrijke rol gespeeld in de ontwikkeling van nieuwe oplossingen voor het veilig en zonder verontreiniging verwijderen van vloeibare lading en bunkerinhoud uit scheepswrakken. De hot-tap-technologie maakt een mors-vrije extractie mogelijk van vloeistoffen uit schepen die zijn gestrand of zijn gezonken tot een diepte van circa 250 meter. De technologie is succesvol ingezet bij onder andere het in Italië gestrande cruiseschip Costa Concordia in 2012. Het POLREC systeem wordt ingezet om zonder de hulp van duikers op een duurzame wijze olie en chemicaliën te verwijderen uit gezonken schepen tot een

diepte van 500 meter. Het systeem maakt gebruik van een op afstand bedienbaar ROLS-systeem (Remote-operated Offloading System). Er wordt onderzoek gedaan naar een nieuwe versie waardoor het systeem in de toekomst in staat zal zijn om te werken op nog grotere diepte van circa 1.000 meter.

Sanering van vervuilde (water)bodems is de expertise van Boskalis Environmental (boskalis.com/environmental) dat met zelf ontwikkelde technieken en reinigingsinstallaties mondiaal aansprekende bodemsaneringen uitvoert waarbij zoveel mogelijk materiaal na bewerking wordt hergebruikt.

ECO-ENGINEERING: BEHOUD/VERSTERKING VAN ECOSYSTEMEN EN BIODIVERSITEIT

Delta's en kustgebieden over de hele wereld worden steeds sneller de focus van verstedelijking en economische ontwikkeling. Naar verwachting zal in 2050 ongeveer de helft van de wereldbevolking in deze gebieden wonen. De ecosystemen in deze gebieden zijn uitermate belangrijk vanuit zowel economisch als ecologisch perspectief en zijn essentieel voor onze voedselvoorziening. Het veranderende klimaat en extremere weersomstandigheden maken de duurzame sociaal-economische ontwikkeling van delta's en kustgebieden een uitdaging. Hoe gaan we om met de zeespiegelstijging, bodemdaling, orkanen en hogere waterstanden in de rivieren?

BUILDING WITH NATURE

Nieuwe uitdagingen eisen een innovatieve benadering. Boskalis is een van de initiatiefnemers van het Building with Nature innovatieprogramma waarvan fase 1 in de periode 2008-2012 werd uitgevoerd door het EcoShape consortium waarmee een totale investering is gemoeid van EUR 30 miljoen. Het consortium bestaat uit partners uit de particuliere sector, leveranciers van materieel, ingenieursbureaus, de publieke sector, (toegepast-) onderzoek-instituten en universiteiten.

Doel van het programma is om te laten zien dat het kan: het ontwikkelen van waterbouwkundige infrastructuur, en tegelijkertijd kansen creëren voor natuur en milieu. Hiertoe nemen we de

dynamiek van de natuurlijke omgeving als uitgangspunt voor ontwerp. Dit noemen we Bouwen met de Natuur.

Kennisontwikkeling

Fase 1 van het Building with Nature-programma stond in het teken van kennisontwikkeling en had de volgende doelstellingen:

- Verzamelen en ontwikkelen van kennis van ecosystemen die de uitvoering van de Building with Nature-filosofie mogelijk maakt. Focus ligt op de dynamische interacties tussen biotische en abiotische* componenten in ecosystemen en de reacties op menselijke activiteiten.
- Ontwikkelen van wetenschappelijk gefundeerde en locatie-specifieke ontwerpregels en milieunormen.
- Ontwikkelen van expertise in het toepassen van het Building with Nature-concept.
- Aantonen dat Building with Nature-oplossingen werken, met praktische voorbeelden door het opbouwen van een portfolio van Building with Nature-oplossingen die zullen dienen als een bron van inspiratie voor toekomstige ontwerpen.
- Onderzoeken hoe het maatschappelijke besluitvormingsproces en de interactie met alle stakeholders rond de acceptatie van het Building with Nature-concept positief beïnvloed kan worden.

Aansprekende resultaten

Het programma heeft in onze thuismarkt Nederland al een aantal aansprekende resultaten opgeleverd, zoals de milieuvriendelijke zandwinning op het Maasvlakte 2-project en de Zandmotor, een innovatieve kustbeschermingsmethode voor de Nederlandse kust met meerwaarde voor natuur en recreatie. In onze CSR-verslagen over 2010 (pagina's 76-79) en 2011 (pagina 49) kunt u daarover meer lezen. De pilots leverden onderzoeksmateriaal op voor negentien promovendi.

Internationaal slotcongres en vervolg

De eerste fase is afgesloten met een groot internationaal congres eind 2012. Ruim 300 deelnemers uit de hele wereld hebben kennis kunnen nemen van de onderzoeksresultaten tot nu toe die aantoonde dat dergelijke oplossingen effectief zijn en, afhankelijk van de situatie ter plaatse, ook goedkoper dan een traditionele aanpak.

* Biotische component in een ecosysteem: Binnen een ecosysteem bestaan er verschillende organismen. Er zijn prooien, predators, soortgenoten e.d. Wat vaststaat is dat elk organisme van invloed is op, en interactie voert met een ander, en met elke soort al dan niet rechtstreeks in contact komt.

Abiotische component in een ecosysteem: Een externe milieufactoor in een ecosysteem die geen biologische oorsprong heeft. Voorbeelden zijn neerslag, temperatuur, grondsoort, zoutgehalte (saliniteit) van water, waterdiepte, turbiditeit (vertroebeling) en golfhoogte.

De filosofie van Building with Nature is beeldend beschreven in een nieuw boek, te downloaden op www.ecoshape.nl. Het boek is tijdens het congres gepresenteerd en heeft ten doel om de kansen van het concept breeduit te verspreiden en zo te komen tot grootschalige toepassing in de praktijk.

In samenwerking met alle partners van Building with Nature en enkele nieuwe partners wordt gewerkt aan een vervolg van het programma. Daarin komt de feitelijke implementatie van het concept centraal te staan. Een belangrijke opsteker is dat het programma volledig is geïntegreerd in het Topsectorenbeleid van de Nederlandse overheid. De ambitie is om nog enkele Building with Nature toepassingen te realiseren elders in de wereld en hiervoor de benodigde monitoring-, kennis- en innovatie-programma's op te zetten.

TASKFORCE ECO-ENGINEERING

In 2012 heeft de Taskforce Energy Management, onder voorzitterschap van een lid van de Raad van Bestuur, besloten haar werkzaamheden in twee taskforces onder te brengen. Gezien het brede spectrum aan onderwerpen is naast de Taskforce Energy Management in 2012 de Taskforce

Eco-Engineering geïnstalleerd. Naast ons eigen ingenieursbureau Hydronamic zijn ook de business units vertegenwoordigd in de Taskforce, zodat er goede aansluiting blijft met de praktijk.

De nieuwe taskforce heeft als belangrijkste doelstelling Boskalis te profileren als de voorhoedespeler in eco-engineering. Die kansen zien we in onze baggeractiviteiten, onze activiteiten in de droge en maritieme infrastructuur en in onze offshore dienstverlening.

Het tweede doel is het bieden van een platform om te zorgen dat onze brede milieu-expertise beter toegankelijk wordt gemaakt voor, en sneller beschikbaar wordt gesteld aan, de business units.

Boskalis heeft in eigen huis veel kennis van de impact die onze activiteiten kunnen hebben op de ecologie en het milieu. Aanvulling van onze kennis is een ander belangrijk aandachtspunt. Dat willen we realiseren door wereldwijd ons netwerk met kennisinstellingen, universiteiten en ingenieursbureaus uit te breiden en de contacten te intensiveren met ons bestaande uitgebreide kennisnetwerk waarmee we al jaren uitstekende banden onderhouden.

MILIEUVRIENDELIJK MATERIEEL

Met gerichte maatregelen investeren wij in materieel waarmee wij zo milieuvriendelijk als mogelijk kunnen opereren. Al dan niet samen met leveranciers, branche-organisaties, kennisinstututen en NGO's onderzoeken we de toepassing van schonere en zuinigere voortstuwingsinstallaties, schonere brandstof en recycling-initiatieven. Daarnaast zorgen we waar mogelijk voor gescheiden inzameling en verwerking van afval en efficiënt gebruik van water en energie. We stimuleren het milieubewustzijn en de motivatie van onze medewerkers en degenen die werkzaam zijn in opdracht van Boskalis.

TASKFORCE ENERGY MANAGEMENT

De Taskforce Energy Management (voorheen Taskforce Emmisies) is in 2008 ingesteld door de Raad van Bestuur, staat onder leiding van een lid van deze Raad en kent een brede samenstelling, met specialisten en professionals uit de hele organisatie. De Taskforce volgt de ontwikkeling van de (inter)nationale wet- en regelgeving op het gebied van emissies nauwlettend en initieert emissiereductie-initiatieven door innovaties in materieel en werktechnieken. Tevens bundelt de Taskforce kennis en best-practices en neemt acties om het bewustzijn bedrijfsbreed te bevorderen. In sectorverband werkt de Taskforce aan het ontwikkelen van een industriestandaard om de CO₂-uitstoot per productie-eenheid te kunnen meten.

SCHONE EN ZUINIGE MOTOREN

Ons nieuwe materieel voldoet aan de hoogste eisen op het gebied van energie-verbruik. Ook uit bedrijfseconomische overwegingen maken we waar mogelijk ons bestaand materieel duurzamer. We doen voortdurend onderzoek naar schonere en zuinigere motoren. Dit kunnen motoren zijn zoals bijvoorbeeld de diesel-elektrisch

aangedreven voortstuwingsinstallatie op ons nieuwe valpijpschip en op onze hybride bulldozer en de diesel-elektrische voortstuwingsinstallatie op de drijvende bok Taklift 4.

ALTERNATIEVE EN SCHONERE BRANDSTOFFEN

LNG als brandstof levert een flinke verbetering in de uitstoot van CO₂-emissies. Onderzoek heeft aangetoond dat LNG vooral goede resultaten geeft in stationaire omstandigheden. Daarin schuilt direct een dilemma voor Boskalis. Op het overgrote deel van ons materieel is geen sprake van een stationair proces; onregelmatige wisselingen in de belasting en forse piekbelastingen zijn inherent aan onze werkzaamheden. Samen met de branche en leveranciers zoeken we naar goede oplossingen voor de toepassing van LNG. Daarbij willen we ook leren van andere industrietakken en best practices overnemen. Essentieel is ook de aanwezigheid van lokale infrastructuur om te kunnen bunkeren. In 2012 is met onze leverancier PON onderzocht of LNG als brandstof in graafmachines van Caterpillar toegepast kan worden. Buiten de uitdaging die het niet-stationaire proces met zich meebracht bleek vooral de aanpassing van motorelektronica een struikelblok te vormen en is meer afstemming nodig met de producent in Amerika. Wij blijven onderzoeken en openstaan voor nieuwe initiatieven op dit gebied.

De International Maritime Organization (IMO) heeft regelgeving vastgesteld om SO_x-emissies verder terug te dringen, door de

toegestane zwavellimiet in scheepsbrandstof getrapte te reduceren. Sinds 2007 gelden onder andere in de Noordzee, het Engelse Kanaal en de Baltische Zee strenge eisen voor SO_x-emissies. Dit zijn de zogenoemde Sulphur Emission Control Areas (SECA) waar de scheepsbrandstof maximaal 1% zwavel mag bevatten. Het is ook toegestaan om de uitlaatgassen te reinigen zodat brandstof met een hoger zwavelpercentage gebruikt kan worden. Vanaf 2015 wordt dit verder verlaagd naar maximaal 0,1% zwavel in de brandstof. De IMO, die de SECA-gebieden in de regelgeving opneemt, gaat deze strenge regels ook toepassen op andere dichtbevolkte kustgebieden. In 2012 zijn gebieden langs de Amerikaanse oostkust en westkust toegevoegd. Boskalis koopt in de SECA-gebieden zwavelarme brandstoffen in om aan de SO_x-eisen te voldoen. Verder onderzoeken wij als alternatief de toepasbaarheid van scrubbers die de uitlaatgassen reinigen om zo aan de regelgeving te voldoen. Met de leverancier Aalborg hebben we een verkennende studie gedaan en de uitkomsten zijn dusdanig gunstig dat we een vervolg onderzoek hebben opgestart met onze motorenleverancier Wärtsilä. In sommige SECA-gebieden gaat ook een strenger regime gelden voor de uitstoot van NO_x en zal op termijn nog slechts een kwart van de huidige emissies worden toegestaan. Onze nieuwbouwschepen zullen met ingang van 2016 aan deze richtlijn voldoen.

We zijn in 2012 tevens een proef gestart met de inzet van GTL op drooggrondverzetmaterieel. GTL heeft minder fijnstof-uitstoot en het gebruik kan met name van belang zijn in dichtbevolkte,

Het nieuwe valpijpschip Rockpiper.

stedelijke gebieden. Op pagina's 64-65 in dit verslag gaan we hier nader op in.

EEN BEWUSTE BEMANNING

Het bevorderen van bewustwording bij de bemanning is een belangrijke factor in ons milieubeleid. Het Ship Energy Efficiency Management Plan (SEEMP) op onze baggerschepen is vooral bedoeld om de bemanning bewust te maken van het energieverbruik aan boord. Tevens gaan we de bemanning inzicht bieden in het realtime brandstofverbruik van hun schip. Daarvoor hebben wij een meter ontwikkeld die deel gaat uitmaken van de machinekamer. De implementatie van het SEEMP-handboek op vooralsnog 50 schepen is eind 2012 aangevangen.

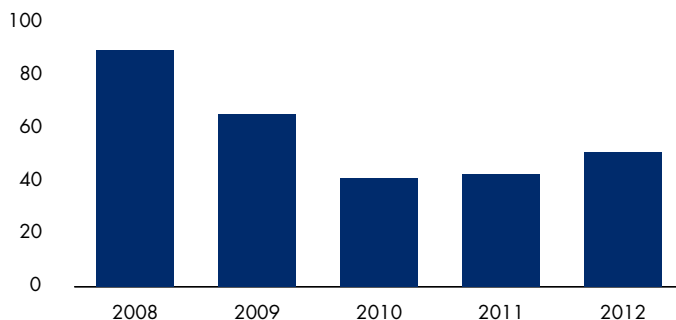
De NGO ProSea heeft om zeevarenden milieubewuster te maken een cursusprogramma ontwikkeld: Marine Environmental Awareness. Twee Boskalis-kapiteins hebben op proef enkele modules gevolgd en zijn er enthousiast over. Met ProSea is in 2012 overeengekomen dat we de cursus als een pilot bij onze vlootmedewerkers gaan introduceren nadat we de inhoud meer op onze vloot hebben afgestemd.

ENERGIEBESPRENDE MOBILISATIE EN TRANSPORT

Mobilisatie van baggerschepen is een onderdeel van ons primaire proces. Om veiliger en energiezuiniger te kunnen varen hebben de grotere schepen een weather routing programma in gebruik genomen in 2012. De afdeling transport verzorgt de bevoorrading van onze schepen overal ter wereld. We kiezen er de laatste jaren voor om meer goederen over zee te vervoeren in plaats van als luchtvracht. De verschuiving van lucht- naar zeetransport bespaart sinds 2008 zo'n veertig procent in gewicht en scheelt jaarlijks

geld en CO₂-uitstoot. Een aanvullende maatregel die bijdraagt aan energiebesparing is dat we niet meer op vraag bevoorraden maar de vrachten clusteren, waardoor het aantal spoedzendingen is gereduceerd.

LUCHTVRACHT IN HONDERDDUIZEND KILO'S

De recente toename houdt verband met een groot project in Brazilië en een aantal kortlopende projecten waardoor wij naar luchtvracht moesten uitwijken.

VERANTWOORD BEHEER

Water op onze vloot wordt efficiënt gebruikt. Ballastwater is nodig om een schip te stabiliseren. Al in 2004 heeft de IMO wetgeving aangekondigd waarin kwaliteitseisen zijn gesteld aan het ballastwater dat geloosd wordt. Helaas is het nog altijd niet duidelijk op welke wijze de wet gehandhaafd wordt en wat de normering wordt. Vooruitlopend daarop zijn we bezig met het opstellen van een ballastwatermanagementplan. Bovendien wordt hier in de scheepsbouw ook rekening mee gehouden en worden nieuwe sleepboten zodanig ontworpen dat er geen ballastwatertanks meer nodig zijn.

Voor scheepsafval bestaan strenge (inter)nationale wetten en regels waar wij ons uiteraard aan houden. Ons afvalbeleid, inclusief afvalscheidingsprocedures, is onderdeel van ons managementsysteem waarin tevens standaard audits en inspecties zijn opgenomen. Tevens zijn er externe audits door Bureau Veritas, vlagstaatsinspecties en inspecties door de havenautoriteiten.

Voorafgaand aan elk project wordt door middel van een Risk Assessment, opgenomen in ons managementsysteem, bepaald wat de risico's zijn en welke maatregelen getroffen moeten worden om olie lekkages te voorkomen. We kennen een gestructureerd systeem van preventief onderhoud en voeren jaarlijkse inspecties uit aan boord van onze schepen. Bovendien worden er regelmatig oefeningen gehouden om olie lekkages te

DUURZAAM HOOFDKANTOOR

In 2012 is het hoofdkantoor in Papendrecht uitgebreid met de oplevering van een nieuw gebouw. Het nieuwe kantoorpand is gebouwd volgens de Nederlandse GreenCalc A-label norm en is voorzien van verschillende duurzame energieoplossingen, zoals het gebruik van waterbronnen op 90 meter diepte voor warmte en koeling waardoor het energieverbruik – en daarmee de CO₂-uitstoot – wordt teruggedrongen. We hebben tevens een energiebesparingsonderzoek uitgevoerd naar het bestaande pand in Papendrecht.

In 2012 is een contract gesloten om in 2013 alle kantoren van Boskalis in Nederland te gaan voorzien van groene stroom.

bestrijden. Tevens zijn er externe audits door Bureau Veritas, vlagstaatsinspecties en inspecties door de havenautoriteiten.

RECYCLING

Wij zetten ons in voor recycling in onze keten. Voorbeelden zijn de recycling van versleten pomphuizen, waaiers, snijkoptanden en drijvende baggerleidingen. Over deze projecten leest u meer op pagina's 16-17.

We hechten veel waarde aan een veilige en milieuvriendelijke ontmanteling van schepen die we uit de vaart nemen. Te ontmantelen schepen worden voorzien van een Inventory of Hazardous Materials. Dit betekent dat het schip wordt onderzocht op de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen. De uitkomst wordt vastgelegd in een rapport dat wordt voorgelegd aan een gecertificeerd, onafhankelijk bureau, zoals het internationaal erkende classificatiebureau Bureau Veritas. Deze rapportage vormt de handleiding voor het recyclingbedrijf dat onder onze auspiciën voor de verwijdering en verantwoorde afvoer van deze stoffen zorgdraagt.

In 2012 hebben wij de duurzame ontmanteling van de sleep-hopperzuigers Cornelia en Puerto Mexico afgerond bij gecertificeerde werven en is met de voorbereiding begonnen van de ontmanteling van de snijkopzuigers Para, Amstel en Mercurius.

Boskalis heeft haar beleid aangaande het slopen van schepen in 2012 verder aangescherpt. Naast de Inventory of Hazardous Materials en certificeringseisen die Boskalis aan werven stelt, moeten deze ook beschikken over een harde ondergrond (zie thematekst op pagina's 24-25).

BRANDSTOF- EN ENERGIEVERBRUIK

Boskalis meet en rapporteert over de totale CO₂-uistoot van de vloot op basis van het brandstofverbruik. Door het ontbreken van een eenduidige meetnorm kan de relatieve uitstoot per productie-eenheid nog niet zinvol worden uitgedrukt. Daardoor zijn de jaarlijkse verbruiksrapportages moeilijk met elkaar te vergelijken. Een complex van factoren speelt daarbij een rol.

Onze vloot bestaat uit verschillende scheepstypes. Ook de inzet van modernere of juist oudere schepen en de bezettingsgraad van de vloot zijn van invloed op het brandstofverbruik in een jaar. Bovendien kan de aard van de projecten voor een vertekend beeld zorgen. Een snijkopzuiger die bijvoorbeeld in het ene jaar op projecten heeft gewerkt met veel harde grond, kan het andere jaar een veel geringer brandstofverbruik laten zien door werkzaamheden in minder harde grond.

Ergo, als wij het ene jaar meer brandstof verbruiken dan het andere jaar zegt dit onvoldoende over de kwaliteit van onze milieuprestatie. Het koppelen van een kwantitatieve doelstelling aan het jaarlijkse brandstofverbruik zien wij daarom op dit moment als niet zinvol.

Om een afgewogen rapportage te kunnen presenteren over ons brandstofverbruik en onze CO₂-emissies spant Boskalis zich in om binnen de baggerbranche tot overeenstemming te komen over een industriestandaard voor CO₂-uitstoot per productie-eenheid.

Over het rekenmodel dat hiervoor ontwikkeld moet worden hebben we in 2012 intensief overlegd in de CO₂-groep binnen de EuDA. De vier grote baggeraars in Nederland en België hebben het voortouw genomen en inmiddels een studie afgerond

HOOGSTE TREDE CO₂-PRESTATIELADDER

De CO₂-Prestatieladder is een instrument dat in Nederland wordt ingezet door overheidsorganisaties en het bedrijfsleven om bedrijven die deelnemen aan veelal complexe aanbestedingen te stimuleren tot CO₂-bewust handelen in de eigen bedrijfsvoering en bij de uitvoering van projecten. Het gaat daarbij met name om energiebesparing, het efficiënt gebruik van materialen en het gebruik van duurzame energie.

Boskalis heeft zich in Nederland gecertificeerd voor de eisen die gelden voor niveau 5, het hoogst haalbare niveau. MNO Vervat kreeg het certificaat in 2012. Boskalis B.V. ontving het certificaat in januari 2013. Boskalis heeft daarmee als eerste natie aannemer dit niveau bereikt. Meer informatie over de activiteiten van Boskalis op de CO₂-Prestatieladder is te vinden op www.boskalis.com/nederland.

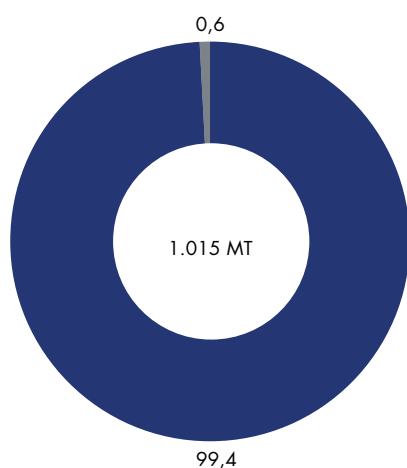

naar het rekenmodel. Gezien de complexe materie verwachten wij dat de invoering enige jaren zal duren. We blijven in de tussentijd rapporteren over het brandstofverbruik en ons onderzoek en gerichte maatregelen om emissies terug te dringen.

CO₂-EMISSIES 2012

Op basis van een onderzoek in 2010 (zie blz. 61 van ons CSR-verslag over 2010) hebben we besloten in onze CO₂-rapportage ons te beperken tot de uitstoot van de schepen en onze vaste kantoren. Het besluit om niet over bijvoorbeeld ook ons drooggrondverzetmaterieel te rapporteren, ligt opgesloten in het feit dat het overgrote deel van de CO₂-uitstoot (ca. 95%) voor rekening komt van onze vloot en kantoren. In de tabellen is het brandstofverbruik van de vloot en het energieverbruik van onze kantoororganisatie weergegeven.

CO₂ (Metric Tons '000)

■ Vloot (%)

■ Kantoren (%)

Bij zowel de vloot als de kantoren worden deelnemingen naar rato van ons belang proportioneel geconsolideerd.

De totale uitstoot van de groep kwam in 2012 uit op 1.051 miljoen ton CO₂ (2011: 1.015 miljoen ton CO₂). Deze stijging van 3,9% wordt door een hogere bezettingsgraad van de vloot en een groei van het aantal schepen verklaard.

Boskalis. Ten opzichte van 2011 is de CO₂-uitstoot met 6% toegenomen. Deze toename is te verklaren uit een hogere bezettingsgraad van het materieel (hoppers van 39 naar 41 weken en cutters van 19 naar 25 weken). Tevens draagt het begin 2012 in de vaart genomen valpijpschip Rockpiper bij aan de toename van het brandstofverbruik.

SMIT. De CO₂-uitstoot van SMIT is in 2012 met 9% afgenomen. Deze daling wordt volledig verklaard door de verkoop van SMIT Terminals aan Lamnalco waardoor ruim 60 schepen niet meer deel uitmaken van de SMIT vloot. Gecorrigeerd voor deze vlootreductie steeg het brandstofverbruik met 10% als gevolg van een druk jaar met een hoog activiteitsniveau.

Smit Lamnalco. De totale CO₂-uitstoot van Smit Lamnalco is met circa 34% gestegen ten opzichte van 2011. Het aantal schepen waarover gerapporteerd wordt is in 2012 ook significant toegenomen door de overname van SMIT Terminals. Op basis van een vergelijkbare vlootsamenstelling ten opzichte van 2011 was het verbruik in 2012 gelijk.

	VLOOT		KANTOREN		CO ₂ MT ('000)
	BRANDSTOF HFO m ³ ('000)	BRANDSTOF MGO m ³ ('000)	ELEKTRICITEIT KWh (miljoen)	GAS Mj (miljoen)	
Boskalis	102,7	92,2	5,3	12,3	575
SMIT	5,3	113,2	4,0	4,5	325
Smit Lamnalco	-	55,7	0,1	-	151
Totaal	108,0	261,1	9,4	16,8	1.051
CO₂ MT ('000)	339	706	5,3	0,9	

EERSTE GROND- VERZETMACHINE OP GTL IN NEDERLAND

Uit de Meet the Buyer-sessies die Boskalis in 2011 organiseerde met leveranciers kwam het initiatief voor een proef met de schonere brandstof GTL op grondverzetmachines. Boskalis is met een aantal ketenpartners een pilot gestart op het A4-project. "Een geweldige spin-off van multidisciplinaire samenwerking in de keten" aldus Joost Rijnsdorp, manager Procurement & Logistics.

Het is voor het eerst in Nederland dat een grondverzetmachine op GTL draait. GTL staat voor gas-to-liquids. Het is een schonere, vloeibare brandstof die gemaakt is van aardgas dat is omgezet tot een synthetische diesel. Verschillende ketenpartners zijn betrokken bij de pilot. Pon Equipment vertegenwoordigt Caterpillar, de leverancier van de graafmachine. Oliecentrale Nederland levert de door Shell geproduceerde GTL brandstof en ook opdrachtgever Rijkswaterstaat is benieuwd naar de uitkomsten van de proef.

STILLER EN SCHONER IN STEDELIJK GEBIED

"Vooral in dichtbevolkte of stedelijke gebieden is de luchtkwaliteit een steeds groter probleem en om deze reden kan schonere brandstof een uitkomst bieden. GTL produceert veel minder stikstofoxiden, zwaveloxiden, fijnstofdeeltjes en zwarte rook dan standaard diesel. Je kan het zonder aanpassingen aan de motor direct in elk dieselveertuig gebruiken. Voor de machinisten op het project is het ook prettiger omdat ze schonere lucht inademen. Daar komt nog bij dat dankzij GTL de motor ook minder lawaai maakt door de efficiëntere verbranding," aldus Eltjo Tiddens, account manager van Oliecentrale Nederland, de leverancier van de door Shell geproduceerde GTL brandstof.

Driek Nuijens, Technisch Manager op het A4-project namens Rijkswaterstaat, vindt het een prima initiatief omdat Rijkswaterstaat er belang aan hecht dat de geluidshinder afneemt en de emissies minder worden. "Bij aanbestedingen wegen wij mee welke partij extra aandacht besteedt aan omgevingshinder. In dit project gaat het om slechts één stillere en schonere machine, dus het effect op het totaal aantal machines dat op het A4-project aan het werk is zal nog niet groot zijn. Toch kijken wij zeker uit naar de resultaten van deze proef. Als die positief blijken, kunnen we die bevindingen meenemen in toekomstige aanbestedingen."

EEN JAAR ONDERZOEK

Boskalis heeft bewust een nieuwe graafmachine aangeschaft die het eerste jaar alleen op GTL werkt. Daardoor kan goed worden bekeken hoe de motor reageert op dit type brandstof en zijn de prestaties goed te vergelijken met overeenkomstige machines die op standaard diesel draaien.

“De emissiereductie halen we in ieder geval vanaf dag één dat we met deze machine aan het werk gingen.” Naast het feit dat de machine probleemloos moet kunnen draaien op GTL spelen de kosten ook een rol. De prijs van GTL ligt hoger dan die van diesel. “Die hogere kosten moeten zich terugverdienen”, vertelt John Prins, verantwoordelijk voor materiaalbeheer bij Boskalis in Nederland en lid van de Taskforce Energy Management. “Het gebruik van GTL kan in de toekomst positief uitwerken bij het winnen van tenders. Minder slijtage aan de motoren met als gevolg lagere onderhoudskosten moet straks blijken,” aldus Prins. “Motoren van een grondverzetmachine werken heel anders dan bijvoorbeeld een automotor die urenlang op hetzelfde toerental draait. Grondverzet geeft een sterk wisselende belasting op de

motoren. Je scheidt, je draait, je tilt, dat geeft steeds een andere verbranding. Dat gedrag testen we nu.”

PRAKTISCHE EN DUURZAME OPLOSSING

Pon Equipment kan de machine op afstand volgen en informeert Boskalis pro-actief over de staat van de machine en zijn prestaties.

“De verwachting is dat GTL een toepasbare brandstof gaat worden in het grondverzet, omdat het een zeer praktische brandstof is die zonder aanpassingen aan de machine kan worden gebruikt,” aldus Peter Sniijders, business developer bij van Pon. “Het is nuttig om te onderzoeken of de machine ook daadwerkelijk probleemloos op GTL zal draaien. Het project past daarmee in de strategie van Boskalis en in onze eigen duurzaamheidsstrategie om klanten de meest praktische, duurzame oplossingen te bieden.”

ONZE ECONOMISCHE PRESTATIES

BELEID EN DOELSTELLINGEN

Met onze diensten en met de infrastructurele werken die wij realiseren dragen wij bij aan de economie en de werkgelegenheid van een regio. Ons beleid is gericht op de continuïteit en het behoud van onze leidende positie in onze industrie. Wij streven naar een structurele groei van de onderneming en een gezond rendement op het eigen vermogen. Daarbij hebben wij oog voor de belangen van onze stakeholders. Winstgevendheid op lange termijn is een wezenlijke voorwaarde voor het bereiken van onze bedrijfsdoelen en voor de voortdurende groei van ons bedrijf. Het is een maatstaf voor de doelmatigheid van ons bedrijf en voor de uiteindelijke waarde die de klant aan de door ons geleverde diensten toekent. Zonder winst en zonder een robuuste financiële grondslag zou het niet mogelijk zijn om aan onze verantwoordelijkheden te voldoen.

DIALOOG MET STAKEHOLDERS

Wij hechten grote waarde aan transparante en regelmatige communicatie met onze stakeholders. Tot onze financiële stakeholders rekenen wij bestaande en potentiële aandeelhouders, overige kapitaalverschaffers en hun intermediairs en de media. Wij vinden het belangrijk om hen op een heldere, toegankelijke manier te informeren. Ook de grote Nederlandse en een aantal buitenlandse effectenhuizen en hun analisten die het aandeel Boskalis volgen, rekenen we tot onze financiële stakeholders. Zij willen hun klanten goed adviseren en informeren over ons bedrijf, de baggermarkt en maritieme dienstverlening alsmede algemene ontwikkelingen in onze markten. Vragen van stakeholders beantwoorden wij openhartig; waar mogelijk nemen wij zelf het initiatief om belangrijke kwesties aan te kaarten. Zo bellen we proactief aandeelhouders na een belangrijke aankondiging, zoals het afgelopen jaar het geval was met betrekking tot het voorgenomen bod op Dockwise. Met grote beleggers en analisten hebben wij regelmatig contact, onder andere door jaarlijkse bezoeken te organiseren aan projectlocaties.

In 2012 hebben we circa 300 meetings gehad met beleggers uit West-Europa, de Verenigde Staten, Australië en Canada, zowel tijdens roadshows en conferenties als door middel van persoonlijke gesprekken. Gesprekken met beleggers en analisten worden aan de hand van publiek beschikbare presentaties gevoerd (www.boskalis.com) en hierbij wordt geen koersgevoelige informatie besproken.

Voor meer informatie zie het hoofdstuk Aandeelhoudersinformatie in ons Jaarverslag 2012.

BELANGRIJKSTE CIJFERS EN RESULTATEN OVER 2012

Voor informatie over de belangrijkste cijfers en resultaten over 2012 verwijzen wij u naar ons Jaarverslag 2012, hoofdstuk het Verslag van de Raad van Bestuur (pagina's 31-57), Jaarrekening (pagina's 61-118) en Tien jaren overzicht (pagina 122).

BIJLAGE

70 **OVER DIT VERSLAG**

72 **GRI-TABEL**

74 **HR-GEGEVENS**

77 **SHE-Q-GEGEVENS**

80 **BEGRIPPENLIJST**

OVER DIT VERSLAG

DOEL VAN HET VERSLAG

Met dit Corporate Social Responsibility(CSR)-verslag leggen wij aan al onze stakeholders verantwoording af over het door ons gevoerde CSR-beleid in het jaar 2012. Ons CSR-verslag komt tot stand onder verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur. Het wordt samengesteld door een multidisciplinair CSR-team van vertegenwoordigers uit de gehele organisatie.

VERSLAGGEVINGSSTANDAARD EN SELECTIEPROCES ONDERWERPEN EN PRESTATIE-INDICATOREN

Wij rapporteren conform de internationale richtlijnen van de Global Reporting Initiative (versie G3.1) op niveau B. In de GRI-tabel op pagina's 72-73 geven wij aan over welke indicatoren wij rapporteren.

Sinds 2009 brengen wij naast het Jaarverslag een CSR-verslag uit. We leggen verantwoording af over niet-financiële prestaties die voortvloeien uit onze strategie, die door ons te beïnvloeden zijn en materieel zijn voor ons en onze stakeholders. De uitkomst van de dialogen met onze stakeholders en benchmarks (zie het hoofdstuk 'Onze Stakeholders') nemen wij mee in de jaarlijkse evaluatie van ons CSR-beleid en leidt tot de bepaling van onze strategische prioriteiten (zie pagina's 10 en 13 van dit verslag) en doelstellingen. De uitkomst bepaalt tevens welke onderwerpen materieel en welke prestatie-indicatoren relevant voor ons en onze stakeholders zijn om in ons CSR-verslag te rapporteren.

Dat heeft ertoe geleid dat we met betrekking tot onze milieu-prestaties in het CSR-verslag de volgende afwegingen hebben gemaakt:

- Op basis van een onderzoek in 2010 (zie blz. 61 van ons CSR-verslag over 2010) hebben we besloten in onze CO₂-rapportage ons te beperken tot de uitstoot van de schepen en onze vaste kantoren. Het besluit om niet over bijvoorbeeld ook ons drooggrondverzetmaterieel te rapporteren, ligt opgesloten in het feit dat het overgrote deel van de CO₂-uitstoot (ca. 95%) voor rekening komt van onze vloot en kantoren.
- Op dit moment wordt de CO₂-uitstoot van onze vloot gerelateerd aan het absolute brandstofverbruik en niet aan de relatieve uitstoot per productie-eenheid. Het koppelen van een kwantitatieve doelstelling aan het jaarlijkse brandstofverbruik zien wij daarom op dit moment als niet zinvol. We streven naar een industrie-standaard en voeren daarvoor in brancheverband overleg.

RAPPORTAGESCOPE

In 2009 zijn we begonnen te rapporteren over de 100%-deelnemingen. Vanaf het CSR-verslag 2011 nemen we SMIT volledig in onze CSR-rapportage mee. Het in december 2011 overgenomen MNO Vervat nemen wij nu voor het eerst in dit CSR-verslag mee.

In 2011 zijn de terminalactiviteiten van SMIT aan Lamnalco (waarin Boskalis een 50% belang hield en zal houden) verkocht, maar de deconsolidatie van SMIT Terminals van 100% naar 50% heeft pas in de rapportage over 2012 zijn effect gekregen.

In dit CSR-verslag nemen wij de activiteiten van onze 50%-deelneming in Smit Lamnalco proportioneel mee. De activiteiten van onze minderheidsdeelneming Archirodon (Maritieme Infrastructuur) laten we buiten beschouwing en behandelen we uitsluitend in onze financiële rapportage. Archirodon valt buiten de scope van dit CSR-verslag vanwege de aard van het belang (minderheidsdeelneming van 40%) en de mate waarin wij in staat zijn invloed uit te oefenen op het CSR-beleid.

VERSLAGGEVINGSPROCES

Ons CSR-verslag komt tot stand onder verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur. De CSR-rapportage binnen Boskalis kent een gelaagde structuur, conform de interne verdeling van managementverantwoordelijkheden. Uitgangspunt is het CSR-Reporting Manual. We hanteren een trapsgewijze consolidatie beginnende bij de projecten en lokale kantoororganisaties, via de relevante business units en stafafdelingen tot en met de geconsolideerde groepsrapportage. De business units en relevante stafafdelingen rapporteren ieder kwartaal aan de CSR-Stuurgroep waarin ook een lid van de Raad van Bestuur zitting heeft.

BETROUWBAARHEID

Met behulp van ons CSR-Reporting Manual wordt onze duurzaamheidsrapportage door onze afdeling Group Reporting bewaakt en gevalideerd. Op basis van onze ervaring in voorgaande jaren zijn wij van mening dat de kwaliteit van ons CSR-verslag door de controle van deze onafhankelijke afdeling voldoende wordt gewaarborgd.

PUBLICATIEDATUM

Het CSR-verslag over 2012 is tegelijkertijd met het Jaarverslag 2012 gepubliceerd op 14 maart 2013 op de corporate website www.boskalis.com.

GRI TABEL

In dit verslag rapporteren wij volgens de de GRI-richtlijnen (versie G3.1). In onderstaande tabel staan de GRI-indicatoren waarover wij rapporteren en verwijzingen naar de hoofdstukken en pagina's, waar deze informatie staat vermeld.

GRI INDEX	HOOFDSTUK	PAGINA
STRATEGIE EN ANALYSE		
1.1	Voorwoord van de CEO	4-5
1.2	Belangrijkste risico's, kansen en impact in de keten	22-23
ORGANISATIEPROFIEL		
2.1	Naam organisatie	Wie wij zijn
2.2	Producten en diensten	Wie wij zijn
2.3	Operationele structuur	Wie wij zijn
2.4	Locatie hoofdkantoor	Wie wij zijn
2.5	Landen van vestiging	Wie wij zijn
2.6	Rechtsvorm	Wie wij zijn
2.7	Markten	Wie wij zijn
2.8	Bedrijfsomvang	Wie wij zijn
2.9	Organisatie veranderingen	Wie wij zijn
2.10	Onderscheidingen	Bijlage-SHE Q gegevens
VERSLAGPARAMETERS		
3.1	Verslagperiode	Bijlage-Over dit verslag
3.2	Voorgaand verslag	Bijlage-Over dit verslag
3.3	Verslaggevingscyclus	Bijlage-Over dit verslag
3.4	Contactperso(n)en(en)	Colofon
3.5	Proces inhoud verslag	Bijlage-Over dit verslag
3.6	Afbakening	Bijlage-Over dit verslag
3.7	Afbakening beperkingen	Bijlage-Over dit verslag
3.8	Basis voor verslaggeving over samenwerkingsverbanden	Bijlage-Over dit verslag
3.9	Technieken die zijn toegepast op samenstelling indicatoren en overige informatie in het verslag	Bijlage-Over dit verslag
3.10	Herformuleringen	Bijlage-Over dit verslag
3.11	Veranderingen in de verslaggeving	Bijlage-Over dit verslag
3.12	Standaardonderdelen van de informatievoorziening	Bijlage-Over dit verslag
3.13	Beleid m.b.t. externe verificatie	Bijlage-Over dit verslag
BESTUUR, VERPLICHTINGEN EN BETROKKENHEID		
4.1	Bestuursstructuur	Wie wij zijn
4.2	Voorzitter van het hoogste bestuurslichaam	Wie wij zijn
4.3	Onafhankelijkheid	Wie wij zijn
4.4	Mechanismen voor aandeelhouders en medewerkers	Wie wij zijn
4.5	Koppeling vergoeding hoogste bestuurslichaam met prestaties van de organisatie	Wie wij zijn
4.6	Processen waarmee het hoogste bestuurslichaam waarborgt dat tegenstrijdige belangen worden vermeden.	Wie wij zijn
4.7	Proces bepalen kwalificaties en expertise leden hoogste bestuurslichaam	Wie wij zijn
4.8	Intern ontwikkelde missie en gedragscodes	Wie wij zijn
4.9	Procedures beoordeling duurzaamheidsprestaties door hoogste bestuurslichaam en frequentie daarvan	Wie wij zijn

GRI INDEX	HOOFDSTUK	PAGINA
4.10	Evaluatieproces prestaties hoogste bestuurslichaam	Wie wij zijn 13
4.11	Toelichting toepassing verzorgingsprincipe	Wie zij zijn 13
4.12	Onderschrijving externe handvesten	Wie wij zijn 13
4.13	Lidmaatschap verenigingen of organisaties	Wie wij zijn 15
4.14	Lijst van groepen stakeholders	Wie wij zijn 15
4.15	Inventarisatie en selectie van stakeholders	Wie wij zijn, Bijlage-Over dit verslag 14-15, 70-71
4.16	Toelichting dialoog stakeholders, incl. frequentie	Wie wij zijn 15
4.17	Toelichting met stakeholders besproken onderwerpen	Onze sociale prestaties, Onze milieuprestaties, Onze maatschappelijke prestaties, Onze economische prestaties 28, 43-46, 52, 67
ECONOMISCHE INDICATOREN		
EC 1	Directe economische waarde	Wie wij zijn, Onze economische prestaties 11, 67
EC 3	Dekking van de verplichtingen i.v.m. het vastgestelde uitkeringsplan van de organisatie	Onze sociale prestaties 34
EC 8	Investerings in lokale infrastructuur en diensten	Wie wij zijn, Onze maatschappelijke prestaties 10, 11, 22, 43-44
MILIEU INDICATOREN		
EN 3	Direct primair energieverbruik	Onze milieu-prestaties 62-63
EN 4	Indirect energieverbruik	Onze milieu-prestaties 62-63
EN 12	Significante impact op de biodiversiteit	Onze milieu-prestaties 55-56
EN 13	Beschermen of herstellen van leefgebieden	Onze milieu-prestaties 55-56
EN 14	Strategieën, huidige maatregelen en toekomstige plannen voor het beheersen van de gevolgen van de biodiversiteit.	Onze milieu-prestaties 55-56
EN 16	Emissie van broeikasgassen	Onze milieu-prestaties 62-63
SOCIALE INDICATOREN		
LA 1	Profiel personeelsbestand	Bijlage-HR gegevens 74-76
LA 2	Netto werkgelegenheid	Bijlage-HR gegevens 74-76
LA 4	Percentage medewerkers onder een collectieve arbeidsovereenkomst	Bijlage-HR gegevens 74-76
LA 7	Ongelukken, ziekte en uitval	Bijlage-SHE Q gegevens 77-78
LA 8	Opleidings-, preventieve- en risicobeheersingsprogramma's i.v.m. ernstige ziekten	Onze sociale prestaties, Onze maatschappelijke prestaties 35, 44
LA 10	Aantal opleidingsuren per werknemerscategorie	Bijlage-HR gegevens 76
LA 11	Programma's voor competentie management en levenslang leren	Onze sociale prestaties 32
LA 12	Werknemers met prestatie en loopbaangesprekken	Onze sociale prestaties 32
LA 13	Man-vrouw samenstelling van bestuurslichamen	Wie wij zijn 13
SO 1	Programma's die de impact op gemeenschappen bepalen/beheren, waaronder vestiging, activiteiten & vertrek.	Onze maatschappelijke prestaties 43
MENSENRECHTEN INDICATOREN		
HR2	Percentage leveranciers dat getoetst is op naleving van de mensenrechten	Wie wij zijn 21
PRODUCTVERANTWOORDELIJKHEID INDICATOREN		
PR 5	Resultaten van onderzoeken naar de klanttevredenheid	Wie wij zijn 20

AANTAL MEDEWERKERS

AANTAL MEDEWERKERS	2012	2011
Boskalis	8.751*	9.324*
Smit Lamnalco	1.109	871
Archirodon	5.794	3.740
TOTAAL	15.653	13.935

* Waarvan 882 bij MNO Vervat in 2012 resp 956 in 2011. Voor de vergelijkbaarheid met 2011 wordt MNO Vervat (M) in enkele detailoverzichten niet meegenomen

In de verdere informatie wordt alleen Archirodon niet meegenomen, tenzij anders vermeld.

SAMENSTELLING MEDEWERKERSBESTAND

AANTAL MEDEWERKERS NAAR LAND	2012 BOSKALIS	2012 BOSKALIS-M	2011 BOSKALIS-M
Nederland	3.375	2.579	2.551
Singapore	1.001	1001	781
België	597	597	553
Zuid-Afrika	588	588	679
VAE	420	420	164
Nigeria	395	395	537
Filippijnen	359	359	299
Brazilië	355	355	267
VK	321	321	323
Mexico	275	275	480
Overig	2.175	2.089	2.497
TOTAAL	9.860	8.978	9.130

CONTRACTVORM	2012 BOSKALIS	2012 BOSKALIS-M	2011 BOSKALIS-M
Tijdelijke contractvorm/bepaald	32%	34%	30%
Vaste aanstelling/onbepaald	68%	66%	70%
TOTAAL	100%	100%	100%

VERHOUDING MAN/VROUW	2012 BOSKALIS	2012 BOSKALIS-M	2011 BOSKALIS-M
Vrouw	8%	8%	8%
Man	92%	92%	92%
TOTAAL	100%	100%	100%

VERHOUDING PARTTIME/FULLTIME	2012 BOSKALIS	2012 BOSKALIS-M	2011 BOSKALIS-M
Fulltime	96%	96%	96%
Parttime	4%	4%	4%
TOTAAL	100%	100%	100%

LEEFTIJDOPBOUW	2012		2011
	BOSKALIS	BOSKALIS-M	BOSKALIS-M
Leeftijd <30	17%	17%	17%
Leeftijd 30 t/m 50	55%	55%	56%
Leeftijd >50	28%	28%	27%
TOTAAL	100%	100%	100%

CAO JA/NEE	2012		2011
	BOSKALIS	BOSKALIS-M	BOSKALIS-M
Nee	57%	62%	58%
Ja	43%	38%	42%
TOTAAL	100%	100%	100%

89% van MNO Verval heeft een CAO; boven het Boskalis gemiddelde.

NATIONALITEITEN	2012		2011
	BOSKALIS-M		BOSKALIS-M
Aantal verschillende nationaliteiten	80		85

ONTWIKKELING

FUNCTIEGROEPEN	2012		2011
	BOSKALIS	BOSKALIS-M	BOSKALIS-M
Management	2%	2%	2%
Kantoormedewerkers	19%	20%	20%
Projectmedewerkers	16%	13%	14%
Bemanning/werf medewerkers	63%	65%	64%
TOTAAL	100%	100%	100%

FUNCTIEGROEPEN VERHOUDING MAN/VROUW	2012		2012		2011	
	BOSKALIS		BOSKALIS-M		BOSKALIS-M	
	VROUWEN	MANNEN	VROUWEN	MANNEN	VROUWEN	MANNEN
Management	8%	92%	9%	91%	10%	90%
Kantoormedewerkers	35%	65%	34%	66%	35%	65%
Projectmedewerkers	6%	94%	6%	94%	5%	95%
Bemanning/werf medewerkers	1%	99%	1%	99%	1%	99%
TOTAAL	8%	92%	8%	92%	8%	92%

FUNCTIEGROEPEN NAAR LEEFTIJDSCATEGORIE	2012			2012			2011		
	BOSKALIS			BOSKALIS-M			BOSKALIS-M		
	<30	30 T/M 50	>50	<30	30 T/M 50	>50	<30	30 T/M 50	>50
Management	2%	48%	50%	3%	46%	51%	2%	52%	46%
Kantoormedewerkers	16%	57%	27%	16%	57%	27%	16%	58%	26%
Projectmedewerkers	22%	56%	22%	22%	54%	24%	21%	56%	23%
Bemanning/werf medewerkers	16%	55%	29%	16%	55%	29%	16%	55%	29%
TOTAAL	17%	55%	28%	17%	55%	28%	17%	56%	27%

OPLEIDING

TRAININGSUREN	2012 BOSKALIS	2012 BOSKALIS-M	2011 BOSKALIS-M
Management	2.646	2.322	3.314
Kantoormedewerkers	28.312	27.392	29.498
Projectmedewerkers	27.155	22.564	27.722
Bemanning/werf medewerkers	116.757	109.133	104.912
TOTAAL	174.870	161.411	165.446

WERVING EN SELECTIE

INSTROOM NAAR LEEFTIJDSCATEGORIE	2012 BOSKALIS	2012 BOSKALIS-M	2011 BOSKALIS-M
Leeftijd <30	882	841	636
Leeftijd 30 t/m 50	1.470	1.415	917
Leeftijd >50	378	369	333
TOTAAL	2.731	2.626	1.886

UITSTROOM NAAR REDEN	2012 BOSKALIS	2012 BOSKALIS-M	2011 BOSKALIS-M
Vrijwillig ontslag	38%	38%	27%
Einde project/contract	47%	48%	50%
Ontslag	11%	11%	16%
Pensionering/overlijden	4%	4%	7%
TOTAAL	100%	100%	100%

Bij SMIT is relatief weinig uitstroom. Dit is overeenkomstig de veelal langdurige aard van de SMIT activiteiten.

UITSTROOM NAAR LEEFTIJDSCATEGORIE	2012 BOSKALIS	2012 BOSKALIS-M	2011 BOSKALIS-M
Leeftijd <30	670	628	457
Leeftijd 30 t/m 50	1.715	1.618	1.070
Leeftijd >50	681	641	718
TOTAAL	3.066	2.887	2.245

OVERZICHT CERTIFICERINGEN BOSKALIS

	ISO 14001	OHSAS 18001 OF VCA*	ISO 9001
DREDGING			
INTERNATIONALE PROJECTEN	✓	✓	✓
THUISMARKTEN			
Nederland	–	✓	✓
Verenigd Koninkrijk	✓	✓	✓
Nordic	✓	✓	✓
Mexico	✓	✓	✓
Nigeria	–	–	✓
OFFSHORE ENERGY			
SUBSEA CONTRACTING	✓	✓	✓
SUBSEA SERVICES, MARINE CONTRACTING & SERVICES	✓ (20%)	✓ (50%)	✓ (80%)
SALVAGE	–	–	✓
HARBOUR TOWAGE	✓ (11%)	✓ (11%)	✓ (44%)
SMIT LAMNALCO	✓	–	✓

VCA* Alleen voor Nederlandse activiteiten, in plaats van OHSAS 18001

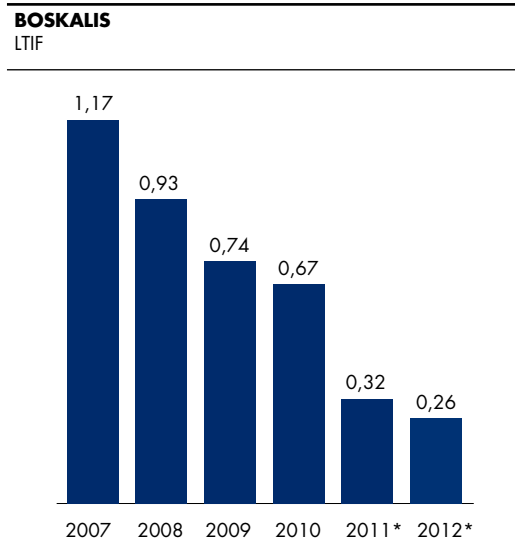
OVERZICHT VEILIGHEIDSONDERSCHIEDINGEN 2012

Boskalis en Smit Lamnalco hebben in 2012 onder andere de volgende veiligheidsonderscheidingen ontvangen.

- Onze mensen op het Angola LNG-project kregen van de klant een onderscheiding voor 20 miljoen gewerkte uren zonder ongevallen met verzuim.
- Boskalis Westminster en SMIT UK in het Verenigd Koninkrijk kreeg de RoSPA Gold-onderscheiding van de Royal Society for the Prevention of Accidents als erkenning voor de hoge normen op het gebied van veiligheid en gezondheid.
- In Nigeria werd het Gebaran Ubie kustbeschermingswerk door Pelfaco Limited onderscheiden voor de uitstekende veiligheidsprestaties op het werk.
- De bemanning op onze backhoe Baldur werd aan het eind van hun werkzaamheden op het Ichthys project in Australië door Inpex onderscheiden voor de veiligheidsprestaties.
- Smit Lamnalco ontving van Exxon Neftegaz de onderscheiding Contractor of the Year 2012 op het Sakhalin project
- Maersk Oil onderscheidde de Smit Lamnalco Maribou voor 3 jaar werken zonder ongevallen met verzuim en de Smit Lamnalco Manakin voor 2 jaar werken zonder ongevallen met verzuim.
- Seatrade reikte aan Smit Lamnalco de Marine & Offshore Services onderscheiding uit.

LOST TIME INJURY FREQUENCY (LTIF) BOSKALIS

Aantal ongevallen met verzuim per 200.000 gewerkte uren.

* Samengestelde LTIF voor de groep. Voor 2011 betreft het alleen de baggeractiviteiten

	2012			2011		
	LTIF	UREN (MILJOEN)	LTI'S	LTIF	UREN (MILJOEN)	LTI'S
Dredging						
Europa	0,41	5,30	11	0,70	5,06	18
Oost	–	1,40	0	–	5,16	0
Midden (incl. Nigeria)	0,18	3,26	3	0,20	2,97	3
West	0,09	4,63	2	0,54	2,95	8
Midden-Oosten	–	0,43	0	–	0,62	0
Totaal	0,21	15,02	16	0,34	16,76	29
Offshore Energy	0,14	10,32	7	0,26	9,97	13
Salvage	1,06	0,75	4	1,39	0,72	5
Harbour towage	0,45	7,59	17	0,67	6,82	23
Smit Lamnalco	0,18	8,98	8	0,08	10,64	4
Kantoor & werf	0,59	2,69	8	0,08	2,51	1
SAMENGESTELD GROEPSTOTAAL	0,26	45,35	60	0,32	47,42	75

BEGRIPPENLIJST

Ballastwater Ballastwater wordt in schepen gebruikt om de diepgang, stabiliteit en sterkte van het schip te verbeteren wanneer het schip niet (volledig) geladen is.

Building with Nature Innovatieprogramma dat zich richt op de ontwikkeling van nieuwe inrichtingsconcepten van rivier-, kust- en deltagebieden. Het doel is om te onderzoeken hoe menselijke activiteiten en natuur elkaar optimaal kunnen versterken.

Cashflow Nettogroepswinst gecorrigeerd voor afschrijvingen, amortisaties en bijzondere waardeverminderingen.

CO₂ Koolstofdioxide; een kleurloos en reukloos gas dat van nature in de atmosfeer voorkomt. De toename van koolstofdioxide in de atmosfeer speelt mede een rol in de opwarming van de aarde (bron Wikipedia).

EBITDA Bedrijfsresultaat vóór resultaat geassocieerde deelnemingen, afschrijvingen, amortisatie, bijzondere waardeverminderingen, rente en belastingen.

EuDA (European Dredging Organisation) Een non-profit brancheorganisatie voor Europese baggerbedrijven en verwante organisaties.

Fatigue Een staat van verminderde capaciteit om werkzaamheden geconcentreerd en effectief uit te voeren als gevolg van een langere periode van onbalans tussen enerzijds belasting en anderzijds de mogelijkheden om te rusten.

GRI Global Reporting Initiative. Een internationale organisatie die wereldwijde standaarden ontwikkelt voor maatschappelijke jaarverslaggeving. De missie van GRI is om duurzaamheidsverslaggeving voor alle organisaties – ongeacht omvang, sector of locatie – zo routinematig en vergelijkbaar te maken als financiële verslaggeving.

GTL (Gas to Liquids) Een nieuwe innovatieve synthetische Shell brandstof, die helpt om lokale emissies te verlagen. GTL is kleurloos, bijna reukloos en vrijwel vrij van zwavel en aromaten. GTL heeft een hoog cetaangetal en verbrandt daarom veel schoner hetgeen kan leiden tot lagere stikstof oxide, zwavel oxide en fijnstof emissies in vergelijking tot conventionele diesel.

HFO Heavy Fuel Oil.

IADC (International Association of Dredging Companies) De wereldwijde overkoepelende organisatie voor aannemers in de private baggerindustrie.

IMO De Internationale Maritieme Organisatie (International Maritime Organization, IMO) is een gespecialiseerde organisatie van de Verenigde Naties die op internationaal niveau afspraken tussen de deelnemende lidstaten bewerkstelligt om zodoende de scheepvaart zo veilig en milieuvriendelijk mogelijk te maken.

ISM-Code International Safety Management Code for the Safe Operation of Ships and for Pollution Prevention. Een international standaard voor het naleven van veiligheidsregels en vervuilingpreventie op zeeschepen. ISM schrijft voor dat scheepseigenaren een veiligheidsmanagementsysteem moeten opzetten en onderhouden.

ISO-normen Normen van de International Organisation for Standardisation; de wereldwijde federatie van nationale normalisatieorganisaties die standaardeisen geven voor bijvoorbeeld milieuzorg (ISO 14001), arbozorg (OHSAS 18001) en kwaliteitsmanagement (ISO 9001).

LTI Lost Time Injury Geeft het aantal ongevallen met verzuim weer.

MDO/MGO Marine Diesel Oil/Marine Gas Oil.

NINA No Injuries No Accidents Om te zorgen voor een incident- en ongevalvrije werkomgeving hanteert Boskalis het veiligheidsprogramma NINA. NINA bevat Boskalis' visie op veiligheid en stelt welk veiligheidsgedrag de onderneming van haar medewerkers en onderaannemers verwacht. Het programma wijst mensen op hun eigen verantwoordelijkheid en moedigt hen aan om actie te ondernemen bij onveilige situaties.

NO_x Stikstofoxiden (afgekort tot NO_x) is een verzamelnaam voor de binaire verbindingen van zuurstof en stikstof. Stikstofoxiden ontstaan bij alle vormen van verbranding op hoge temperatuur, bijvoorbeeld in een verbrandingsmotor. Stikstofoxiden worden gerekend tot de stoffen die schadelijk zijn voor het milieu (bron Wikipedia).

Sleephopperzuigers (TSHD) Zelfvarend baggerschip dat haar eigen ruim kan laden met behulp van centrifugaalpompen. Het laden gebeurt met pijpen die over de bodem slepen terwijl het schip vaart. Sleephopperzuigers hebben het vermogen om het gebaggerde materiaal over grote afstanden te vervoeren. Het materiaal wordt gestort door het openen van klapdeuren in de bodem, door middel van rainbowing of wordt via een pijpleiding aan land gepompt.

Snijkopzuigers (CSD) Een baggerschip dat baggert terwijl het vaartuig is verankerd met behulp van een spudpaal en ankers. Bij deze techniek wordt krachtig snijden gecombineerd met zuigen. Een snijkopzuiger wordt met name daar ingezet waar de grond hard en compact is. Het gebaggerde materiaal wordt in beunschepen geladen maar meestal aan land gepompt via een persleiding.

SO_x Zwaveloxiden (SO_x) is de verzamelnaam voor zwaveldioxide (SO₂) en zwaveltrioxide (SO₃).

Het is een verbrandingsproduct van zwavel met lucht. Het komt met name vrij bij het verbranden van zwavelhoudende fossiele brandstoffen, zoals sommige soorten aardolie, bruinkool of steenkool en is een van de belangrijkste componenten van luchtvervuiling en smog (bron Wikipedia).

Valpijpschip Schip dat op grote diepte nauwkeurig steen kan deponeren. Het uiteinde van de valpijp wordt door middel van een plaatsbepalingsstelsel tot op slechts enkele meters nauwkeurig boven het installatieniveau geïmponeerd. Vervolgens wordt het steen door de valpijp gevoerd, terwijl het schip over het af te storten gebied vaart. Deze toepassing wordt veelal bij de olie- en gasindustrie toegepast om de zeebodem voor pijpleidingen te egaliseren of om pijpleidingen af te dekken met steen. Het valpijpschip Seahorse kan optioneel uitgerust worden met een A-frame op het achterschip en een ROV (Remotely Operated Vehicle)-gestuurde grijper waarmee gebaggerd kan worden tot op 1.000 meter waterdiepte.

VCA Veiligheid Checklist Aannemers. Veiligheidsstandaard van toepassing op Nederlandse werkmaatschappijen.

Contact

Uw suggesties voor verbetering van ons CSR-beleid en onze rapportage daarover stellen we zeker op prijs. We gaan hierover graag de dialoog met u aan. U kunt daartoe contact opnemen met:

Martijn L.D. Schuttevâer
Director Investor Relations & Corporate Communications
Telefoon: 078 6969822
E-mail: csr@boskalis.com
Website: www.boskalis.com/csr

Koninklijke Boskalis Westminster N.V.

Rosmolenweg 20
Postbus 43
3350 AA Papendrecht

royal@boskalis.com
T 078 6969000
F 078 6969555

www.boskalis.com

